1840 No. 2

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG den 7 JANUARIJ.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 1 Januarij.* In de Duitsche dagbladen vindt men, onder anderen, den volgenden brief uit Weenen: „Niet zonder verwondering leest men hier in de Engelsche bladen, gelijk ook in verschillende Duitsche Couranten, zeer omstandige berigten over zekere geheel buitengewone inwilligingen, welke Rusland uit vrije beweging met betrekking tot de Oostersche vraag moet aangeboden hebben. Dit aanbod zou, bij het geheele wezen der Russische staatkunde, reeds van zelf ongeloofbaar moeten voorkomen en wel des te ongeloofbaarder, daar Ruslands stelling in het Oosten nu laatstelijk aan sterkte slechts gewonnen en niet verloren heeft. Maar wanneer men lezen moet, dat Keizer *Nicolaas* gezegde bewilligingen alleen heeft aangeboden in het geval, dat Engeland en Oostenrijk zich met hem vereenigen zouden om Frankrijk in deszelfs beschermeling *Mehemed Ali* te bestrijden, en dat deze geheele combinatie van ongerijmdheden, ten gevolge eener bemiddeling van Pruissen tot stand gekomen is, alsdan weet men niet of de Londensche uitvinders van dit sprookje, of die het te Augsburg enz. naverteld hebben, meer te beklagen zijn. Minder dit nieuws, dan wel de angstbarende stilte, welke in de brieven uit Konstantinopel, in één gelijk in allen, omtrent hetgeen er voorvalt, heerscht, maakt derhalve hier op nieuw eenen zeer onaangenamen indruk. Evenwel niemand twijfelt nog aan de mogelijkheid van eenen spoedigen vrede, en het minst van alle toont de geldmarkt eenige beangstheid over de zaken in het Oosten."

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, *den 2 Januarij.* Het heeft Z. M. behaagd aan de meeste geattacheerden bij het departement van oorlog, gratificatien toe te staan. Dit verdient vooral daarom vermelding, omdat zulks plaats gehad moet hebben op voorstel van den generaal-majoor *Trip*, afgetreden directeur-generaal van oorlog. Deszelfs aftreding heeft derhalve geen nadeeligen invloed uitgeoefend op het voorstel, dat Z. Exc. reeds vroeger aan den Koning gedaan had, om ijverige en verdienstelijke ambtenaren bijzondere belooningen toe te kennen.

Men vleit zich dan ook aan het ministerie van kolonien, dat de nieuwe organisatie, welke op het punt was, om derzelver beslag te erlangen, toen de droevige aftreding van den graaf *van den Bosch* plaats had, echter voortgang zal hebben en ook de ambtenaren van dat departement weldra de regtmatige voordeelen zullen genieten, welke de afgetreden minister hen had toegedacht.

NIJMEGEN, *den 2 Januarij.* De aanhoudende lage stand der rivieren, gedurende de laatste maanden, had geen zoo spoedige was van het water kunnen doen verwachten, als welke zich thans vertoont. Hetzelve is sedert eenige dagen buiten de oevers getreden en baart reeds eenige bezorging. Intusschen is hetzelve weder vallende. Den 1 Januarij stond hetzelve in onze rivier, 5 el 54 duim, gisteren, 5 el 59 duim, heden morgen ten 8 ure, 5 el 51 duim, heden middag ten 1 ure, 5 el 45 duim, en heden avond ten 5 ure, 5 el 40 duim.

DRAGTEN, *den 27 December.* Omstreeks zes een tweede uur dezen morgen ontstond plotseling ter dezer plaatse eenen verschrikkelijken brand bij *J. H. Gorter*, mr. gortmaker aan het Ureterperverlaat, niet tegenstaande de van alle kanten toevloeijende menigte alsmede het behulp der brandspuit welke spoedig uit Dragten was toegesneld, is grootendeels alles verbrand, benevens 6 koeijen, 2 paarden 2 schapen en in een oogenblik ook het woonhuis alsmede de grutterij eene prooi der vlammen geworden, behalven een groot gedeelte der huismeubels alsmede 4 last boekweit was reeds omstreeks acht uren alles verbrand.

Gelukkig zijn er geen menschen hierdoor van het leven beroofd, het stille weder en de gunstige stand van den wind als ook de regen dien dag vallende, was oorzaak dat de brand zich niet verder heeft verspreid; wanneer de wind zoo wel van het Oosten als van het Westen zich had verheft zou de schade van groot belang zijn geweest.

De oorzaak van dezen brand is tot nog toe onbekend.

LEEUWARDEN, *den 6 Januarij.* Bij besluit van Z. M. zijn benoemd: tot dijks-gedeputeerde bij de vijf deelen zeedijken, contributie binnendijks, *J. M. van Beijma thoe Kingma*, en tot dijks-gedeputeerde bij de vijf deelen zeedijken, contributie buitendijks, *A. Telting.*

Z. M. heeft de toepassing van Hoogstdeszelfs besluit van 2 November 1838, waarbij eenige nadere bepalingen ten aanzien van den trek, door de aardappelen-stokers te verantwoorden, zijn vastgesteld, nog gedurende de eerste zes maanden van dit jaar doen uitstrekken, en mitsdien den aanslag van de daarbij belanghebbende fabrijkanten tot den laatsten Junij van dit jaar, volgens Hoogstdeszelfs vroeger besluit van 26 October 1835, doen regelen.

Hoogstdezelve heeft bepaald, dat gedurende dit jaar de werkzaamheden van de opmeting, peiling en kaartering der hoofdrivieren, alsmede tot de invoering van een algemeen stelsel van peilschalen langs die rivieren, zullen worden voortgezet.

Door Z. M. is autorisatie verleend tot herstelling van de maritime Waaijersluis aan het etablissement Willemsoord, met bepaling dat zij in eene schutsluis zal worden veranderd.

Z. Exc. de Minister van Financien heeft ter kennisse van de daarbij belang hebbenden gebragt, dat dagelijks, (zon- en feestdagen uitgezonderd), te beginnen met de maand Januarij 1840, bij de Nederl. Bank te Amsterdam, en ten kantore van de overige agenten van den algemeenen rijkskassier in de hoofdplaatsen der provincien, alsmede te Rotterdam, respectivelijk en vervolgens na de verschijndagen in 1840, zal worden gevaceerd tot de voldoening van de twaalf maanden renten, tegen vier ten honderd, op de onopgezegd gebleven schatkistbiljetten, ingevolge gezegde wet uitgegeven (*f* 24 voor die van *f* 600, *f* 12 voor die van *f* 300, en *f* 6 voor die van *f* 150.)

Gedurende het afgeloopen jaar zijn te Amsterdam uit zee aangekomen 2375 schepen. Daaronder merkt men op: uit Java en Sumatra 97; Suriname 68; Curaçao 4; kust van Guinea 2; Alexandrie in Egypte 2; Alicante 3; Archangel 28; Bahia 10; Baltimore 11; Barcelona 3; Bergen 25; Bordeaux 38; Boston 6; Bremen 110; Canton 1; Cardiff 24; Charleston 7; Cette 8; Chivita-Vecchia 1; Dantzig 125; St. Domingo 1; Drammen 156; Elbing 25; Smirnai 7; Fernambuck 5; Genua 4; Gothenburg 7; Hamburg 208; Havannah 25; Havre 14; Hull 52; Cadix 2; Koningsbergen 191; Koppenhagen 7; Liverpool 9; Libau 11; Lissabon 6; Livorno 5; Londen 41; Lubeck 11; Mallaga 2; Malta 1; Mantanzas 3; Marseille 3; Memel 34; Montevideo 1; Napels 1; Nerva 26; New-Castle 143; New-Orleans 1; New-York 14; Nickerie 4; Norden 20, Odessa 3; Patras 1; Petersburg 37; Port-au-Prince 3; Oporto 2; Pillau 9; Riga 177; Rio-Janeiro 2; Rostock 13; Samos 3; Sevilla 3; Smyrna 4; Stettin 20; Stockholm 15; Sunderland 94; Teneriffe 2; St. Thomas 1; Triest 1; Venetie 1; Wismar 6.

In genoemd jaar zijn te Amsterdam, Rotterdam en Middelburg, geheel of gedeeltelijk door de Nederlandsche Handelmaatschappij beladen, aangekomen 156 bodems, en in ons Vaderland de kielen gelegd van 40 nieuwe schepen, bestemd voor de vaart op de Oost-Indie.

In het afgeloopen jaar 1839 zijn in Schiedam uit zee aangekomen 266 schepen, waaronder 78 met kolen, hout, steenen, enz., en 188 met granen van Riga, Liebau, Windau, Arensburg, Pernau, enz., waarmede, als ook van den Rijn en andere binnenlandsche plaatsen, zijn aangevoerd 27,219 lasten tarwe, rogge en gerst, zijnde 4922 lasten granen meer dan in 1838.

In het jaar 1839 zijn uit Java en Sumatra aangevoerd: te Amsterdam 392,847 balen en 2026 vaten koffij, en te Rotterdam 335,447 balen en 2179 vaten; te zamen 728,294 balen en 4205 vaten koffij. In genoemd jaar zijn te Amsterdam aangevoerd 27,522 vaten en 34,482 kisten suiker, en te Rotterdam 1746 vaten en 713 kisten; te zamen 29,268 vaten en 35,195 kisten suiker. In hetzelfde jaar zijn aangevoerd te Amsterdam 1097 vaten en 124,286 balen rijst, en te Rotterdam 4086 vaten en 137,815 balen; te zamen 5183 vaten en 262,101 balen rijst. — Het totaal der in 1838 uit Java en Sumatra te Amsterdam en Rotterdam aangevoerde koffij bedroeg in 1838, 725,346 balen en 450 vaten; in 1839, 728,294 balen en [illegible] vaten, zoodat in laatstgenoemd jaar *meer* dan in 1838 aangevoerd zijn [illegible] balen en 3755 vaten koffij.

[illegible] wordt het volgende gemeld:

[illegible] vernemen men hier het besluit [illegible]

eerbiedigden Koning, waarbij, zoo als in onze vorige gemeld werd, in plaats van den Staatsraad *J. M.* baron *van Tuijll van Serooskerken*, die op zijn daartoe gedaan verzoek eervol is ontslagen, tot Gouverneur der provincie Holland (noordelijk gedeelte) is benoemd de heer mr. *D. J. van Ewijck*, Gouverneur der provincie Drenthe. Met leede oogen ziet men door 's Konings voorzeker wijze beschikking voor een ruimer en werkzamer werkkring en hoogere belangen van het dierbaar Vaderland van hier vertrekken den man, waaraan Drenthe reeds zoo veel te danken heeft en van welken het nog zoo veel verwachten mogt. Moet dus dit besluit van Z. M. voor de provincie Holland als belangrijk en gewigtig worden beschouwd, onze provincie lijdt daardoor een groot verlies. Op Dingsdag den 31 December heeft de heer *van Ewijck* voor het laatst de vergadering van Heeren Gedeputeerde Staten van deze provincie gepresideerd, en reeds den 2 Januarij is Z. Exc. van hier vertrokken, ten einde de betrekking van Gouverneur der provincie Noord-Holland te aanvaarden, na op gisteren eene audientie te hebben verleend, welke druk en algemeen bezocht is geworden. De heer mr. *G. Vos*, lid van het Collegie van Gedeputeerde Staten, zal *ad interim* als Gouverneur dezer provincie fungeren.

REDEVOERING van den Heer BINKES, *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van Woensdag den 18 December 1839, het ontwerp van wet tot vaststelling van Schuld ten laste van de Oost-Indische Bezittingen betreffende.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Het was mijn voornemen niet, om over het tegenwoordig wetsontwerp te spreken, — daar toch het onderwerp zelve met zoo veel zorg in de verschillende sectien is behandeld, dat men tot regtvaardiging van zijne afkeurende stem, niet dan vallen kan in herhalingen van hetgeen in de Processen-Verbaal als het bijna algemeen gevoelen van de Kamer zoo uitvoerig staat uitgedrukt, even als van die beweeggronden, die door zoo vele sprekers met klem van redenen zijn aangevoerd, zoo mij niet van ter zijde, als op de vleugelen des geruchts ware ter oore gekomen, dat er zijn, die de naauwlettende onderzoekingen van de veelvuldigheid der verlangde inlichtingen omtrent, zoowel als de meestgegronde bedenkingen tegen het wetsontwerp, beschouwen als het uitvloeisel van eene in deze Vergadering bestaande factie, met het doel om zich te mengen in de daden van beheer der Regering, en om den gang derzelve te bemoeijelijken. — Overtuigd dat er bij geen van U Edel Mogenden, noch bij mij, immer zoodanig een oogmerk bij onze beraadslagingen heeft kunnen bestaan, maar wel, dat wij ze naar onze roeping hebben doen dienstbaar zijn, tot bevordering van het welzijn der natie, en tot versterking van het vertrouwen op de Regering, gegrond op de openhartigheid die tusschen haar en de Staten-Generaal bestaan moet, vat ik voor eenige oogenblikken het woord op, om kort in enkele punten, die mij en ook anderen ten bezware zijn, na te gaan waarin wij die beschuldiging zouden hebben verdiend of waaraan dat vermoeden zou zijn toe te schrijven.

Toen wij in de laatste bijeenkomst van onze vorige zitting, de mededeeling vernamen, dat aan de staat van spanning, waarin wij gedurende eene reeks van jaren, met betrekking tot Belgie, verkeerd hadden, een einde was gekomen, moest men verwachten, althans was dit bij mij het geval, dat ook met die beëindiging te gelijk een einde was daargesteld aan alle die geldelijke opofferingen, die van dien staat het gevolg waren, en dat wij bij onze tegenwoordige bijeenkomst ontheven zouden zijn, van het verleenen van buitengewone subsidien, of het vermeerderen van onzen schulden-last, — de pijnelijke taak gedurende zoo veel verloopen jaren.

Wij hadden daartoe, naar mijne gedachten te meer rede, om dat telkens door de Staten-Generaal waren toegestaan, alle die fondsen en middelen, die tot dat einde door de Regering waren aangevraagd; en was het dan wel wonder? dat, toen bij den aanvang van onze tegenwoordige zitting, ons bij eene begrooting van ruim 56 millioenen in uitgaaf, nog eene leeningswet werd aangeboden van gelijke 56 millioenen, wij vroegen, waartoe dit?

Was het daarom factie? — Dat de oorzaak van het ontstaan dier wet, en het geheimzinnige waarmede hare intrede in de wereld werd omringd, aanleiding gaf, tot het vragen van inlichtingen, — tot het doen van bedenkingen, — tot het verwekken van twijfel, — tot het opperen van bezwaren, — tot een bezorgd tegemoetzien van de toekomst. Of is het factie? — dat bij het ontwaren, dat die leening dienen moet tot dekking van nog meerdere schulden, boven alle die buitengewone subsidien reeds vroeger toegestaan; — men aandringt op eene geheele openbaarmaking van onzen finantieelen toestand, — men te kennen geeft, het verlangen om in *eens* aan alle die ongelegenheden een einde te zien, zoo noodzakelijk tot bevestiging van het openbaar crediet, als tot bevordering van het vertrouwen en de rust der natie, — men verlangt openhartigheid van de zijde der Regering, — dat sommigen zelf, meer willen doen dan gevraagd wordt, indien daar door aan alle finantieele ongelegenheden eindelijk een einde komen kon.

Zou het wel factie zijn? — wanneer men uit de openbaarmaking van den staat van het Amortisatie Syndicaat ziet, dat deszelfs toestand erger is, dan men zich had voorgesteld; dat een gedeelte der leening tegen vier millioenen dienen moet, om buiten de dotatie op de gewone begrooting, te voorzien in de behoeften van het volgend dienstjaar; — dat men dan huivert om een te kort op jaarlijksche inkomsten, door eene opneming van gelden en alzoo door eene creatie van nieuwe schuld te dekken, — wanneer men het nadeelig vindt, om een gedeelte van dat te kort, de aflossing namelijk van 4½ pCt. schuldbekentenissen van dat Syndicaat te vinden door schuldvermeerdering tegen 5 percent, — wanneer men, waaronder ook ik behoor, tot voorkoming van dit alles, verlangt bezuiniging in de staatsuitgaven, tot een bedrag van gelijke vier millioenen, ten einde die te doen strekken tot voorziening in de behoeften van het Syndicaat, en alzoo de mogelijkheid te doen ontstaan, om de leening, in plaats van tot 56, tegen 52 millioenen vast te stellen, om daardoor jaarlijks twee ton aan rente te kunnen uitwinnen.

Maar kan het dan ook factie zijn? — wanneer in vorige jaren, tot bestrijding der buitengewone behoeften, de fondsen werden voorgedragen als gevonden kunnende worden, buiten bezwaar der ingezetenen, en wel volgens officieuse mededeelingen, uit de geldmiddelen der Oost-Indische bezittingen; wanneer men bij geopperden twijfel aan de genoegzaamheid van die middelen, om de op haar gelegden last te kunnen voldoen, steeds de verzekering ontving, dat daartoe de mogelijkheid aanwezig was; — men nu echter in de voorgestelde leening ziet, dat van die verzekering, waarop men gerust is ingeslapen, geen gevolg heeft kunnen gegeven worden; — dat er meer over de geldmiddelen van die bezittingen is beschikt, dan ze konden dragen; — dat men dit irregulariteiten noemt en dat men tot voorkoming van dien, zonder te kort te willen doen aan het oppergezag des Konings voor de Kolonien van den Staat, door het bij de meerderheid der afdeelingen voorgedragen, daartoe onderwerpelijk artikel, verlangt jaarlijks te worden bekend gemaakt, met den geldelijken toestand dier bezittingen, gegrond op regtvaardigende bescheiden, op dat men, met kennis van zaken, kunne beoordeelen, wat aan het moederland toekomt, en over niet meer beschikke, dan men te beschikken heeft.

Ik zou meer kunnen vragen, Edel Mogende Heeren, dan genoeg! want evenmin als ik in deze bezwaren, die bij mij en anderen tegen het aannemen der wet bestaan, zie, de poging van inmenging en de daden van beheer der Regering of tot bemoeijelijking van haren gang, zoo zie ik die evenmin in de door sommigen van U Edel Mogenden op de voorgrond gestelde conditie, de voorafgaande herziening der grondwet en de opheffing van Amortisatie-Syndicaat, of in het verschil van berekening door anderen aangenomen in het fundamenteel der wet; maar, naardien ik dan in de handelingen van deze Vergadering zie, noch eene factie, en daarvan alle beschuldiging afweer, of door het verwerpen der wet, vinde de hulding van eenig revolutionair beginsel, zoo moet ik met het oog op de toekomst, en met het doel om, bij veelheid van schuld, toch aan het nageslacht ten erve te laten, vastheid in het geldelijk beheer en met dezelve rust en welvaart, volharden [illegible] te verklaren, dat noch door de antwoorden van de Regering, — noch

door de inlichtingen gegeven in het kort geleden gehouden committé-generaal, niet alleen mijne bezwaren meer bepaald uitgedrukt, in eene door mij bij het laatste Proces-Verbaal der 5de afdeeling gevoegde nota, niet zijn weggenomen, maar zelf veeleer versterkt.

In dat committé-generaal toch, zijn ten aanzien van de tien millioenen door de Oost Indische geldmiddelen aan de schatkist verschuldigd, ons omstandigheden openbaar gemaakt, die ik kieschheidshalve niet aanroeren zal, maar die mij versterken in het denkbeeld van de hooge noodzakelijkheid, niet van eene partieele, zoo als thans door opneming van dit kapitaal in het onderhavige wetsontwerp plaats vindt; maar van eene algeheele en volledige regeling van onze finantieele aangelegenheden, zoo wel van de hier ter sprake zijnde 10 millioen, als van het Amortisatie-Syndicaat, met de daarin beklemde opzegbare schulden, en andere misschien nog aanwezige geldelijke verwikkelingen, waar van de mogelijkheid aan derzelver bestaan, door de verklaring van Zijne Excellentie den Minister van Finantien, tot mijne volle geruststelling, niet is weggenomen.

In dat committé heeft buitendien de wet zelve eene andere gedaante en strekking gekregen, als zich in plaats van in twee in drie deelen splitsende, waarvan het eene is de teruggave van 40 millioenen aan de Handel-Maarschappij, het andere de herstelling van eene handeling, die geene plaats moest hebben gehad, en het derde, vroeger reeds bestaande, creatie van nieuwe schuld, tot voorziening in de behoefte van het Amortisatie-Syndicaat, voor *één* jaar.

Indien ik dus al mogt kunnen toestemmen, in eene geldleening van 40 millioenen ten behoeve van de Oost-Indische bezittingen, om dat Z. Exc. de Minister van Kolonien, wien ik met zoo velen van U Ed. Mogenden, mijne hulde toebreng, de verzekering gegeven heeft, dat die geldleening door het teruggeven der voorschotten van het Handels-ligchaam dat ze verstrekt heeft, de conditie dier bezittingen verbeteren kan, en indien ik, om van mijne zijde ook toe te geven, zelfs de nieuwe, door de Regering voorgedragen redactie van art. 4 der wet genoegen konde nemen, dan zal ik niettemin aan het wetsontwerp, zoodanig als het thans in deliberatie is, mijne goedkeurende stem moeten onthouden, eensdeels, om dat het over aan elkander vreemde onderwerpen loopt, anderdeels, omdat ik zonder de openbare stellige verklaring van den Minister van Finantien, dat er buiten en behalve, de in deze wet opgeslotene, geene geldelijke verwikkelingen meer bestaan, mijn zegel, aan de onderhavige gedeeltelijke opruiming niet hechten kan, en ten laatsten, omdat ik de door den Minister in het committé voorgestelde maatregel, niet kan erkennen, als te leiden tot die bezuiniging die op de begrooting verlangt wordt, tot wering eener schuldvermeerdering van vier millioenen ten behoeve van het Amortisatie-Syndicaat.

ADVIJS van den Heer M. P. D. BARON VAN SIJTZAMA, *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag den* 28 *December* 1839, *over de Credietwet voor* 1840.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Onze jaarlijksche beraadslagingen over de begrootingswetten van den Staat, zijn altijd belangrijk en gewigtig, maar de tegenwoordige hebben boven alle voorgereeds iets kenmerkends en zwaarwigtigs, waardoor zij eene hoogst belangrijke bladzijde der geschiedenis zullen beslaan.

De geschillen met Belgie zijn vereffend, die mare wordt met blijdschap vernomen. De Koning hier in ons midden, bevestigt dezelve met eigen mond, en geeft tevens de zekerheid aan de lang gekoesterde hoop, dat de staat van vrede ook eindelijk regeling der inwendige staatsbelangen zal aanbrengen.

De toestand van 's Lands geldmiddelen, de spil waarop alles draait is voldoende, doch de voordragten aan deze vergadering, zoo wegens de noodige uitgaven als de middelen tot bestrijding derzelve gedaan, strekken geenszins om de in dit opzigt opgevatte verwachtingen te bevestigen.

Behalven een hooger bedrag van uitgaven, leverde eene leeningswet van 56 millioenen het bewijs van een aanzienlijk te kort; de Staten-Generaal drongen niet alleen aan op afdoende toelichtingen over het verledene, maar ook op waarborgen voor de toekomst.

Onze beraadslagingen liggen nog te vers in het geheugen, dan dat het noodig zoude zijn de bijzonderheden daarvan bij deze gelegenheid op te sommen, zij kenmerkten zich door kalme beradenheid, door de opregtste betuigingen onzerzijds, dat wij bereid waren om met de Regering de handen in een te slaan, en in *noodige* behoeften te voorzien. Al wat van de zijde der Regering is toegegeven, bepaalde zich tot de toezegging dat het Amortisatie Syndicaat zal worden ontbonden, en eene vermindering van het cijfer der begrooting met twee millioenen, of eigenlijk het provisioneel buiten beschikking stellen van twee millioenen op de begrooting van uitgaven, want bij de middelen wilde de Regering ze hebben opgenomen. Maar de Staten-Generaal hebben ondanks zich zelven, met de hand op het hart, met het oog op den eenmaal plegtig gezworen eed, zich niet kunnen vergenoegen met de hun van Regeringswege gegeven inlichtingen, en haar stilzwijgen omtrent de voor de toekomst verlangde waarborgen, waarom den Koning dan ook eerbiedig is verzocht geworden, het ontwerp van leening in nadere overweging te willen nemen.

Die leeningswet wierd vervangen door eene andere van 15 millioenen, doch eene afwijzing der voorgedragen begrootingswet met vijftig tegen eene stem, had de intrekking der tweede leeningswet ten gevolge. Het bleef echter niet geheel buiten beoordeeling, want algemeen werd ingezien en aangemerkt, dat langs dien weg juist het *minst* werd te gemoet gekomen, aan die bedenkingen, waaraan deze vergadering het *meest* had gehecht.

Inderdaad Edel Mogende Heeren! alles behalve toenadering van de zijde der Regering.

Trouwens alles wat de zaak zonderling en vreemd had, is met warme liefde voor Vaderland en Koning in zulk een helder daglicht gesteld, dat ik ook daarop thans niet behoef terug te komen.

Ten gevolge nu van de afwijzing der begrootingswetten is ons eene credietwet aangeboden, en het is deze waarover thans onze beraadslagingen loopen.

Deze vergadering had reeds bij voorraad hare bereidvaardigheid, om tot zoodanig eene credietwet mede te werken, betuigd, maar ook tevens hare denkwijze omtrent den aard en omvang van een' dergelijken maatregel niet verborgen gehouden. — In hoe verre heeft het aangeboden ontwerp, en aan den aard der zaak, en aan de daarvan opgevatte verwachting beantwoord? — De beraadslagingen in de sectien mogen getuigen van den indruk welke hetzelve algemeen gemaakt heeft.

Bij art. 1 van dat wetsontwerp worden de begrootingen voor 1839 van kracht verklaard voor de eerste acht maanden van 1840, doch de post van *f* 1,200,000, door de Oost-Indische bezittingen bij te dragen, van de inkomsten geroijeerd, en bij art. 2 wordt eene nieuwe schuld van 15 millioen gecreëerd, tot vinding van uitgaven die uit de voor 1839 toegestane middelen, niet kunnen worden bestreden.

Het was wel niet anders te verwachten, dan dat bijaldien de Staten-Generaal zich wilden gelijk blijven, dit voorstel eene algemeene tegenstand moest ondervinden, immers gelijk door cijfers in de afdeelingen is aangetoond, wierd nu 60 millioen gevraagd, terwijl weinige dagen te voren eene begrooting van 56 millioen was afgewezen geworden, en hetgeen met geene mogelijkheid aan de aandacht ontsnappen kon: te vergeefs zocht men naar eene aanwijzing der behoeften, ter bestrijding waarvoor deze gelden moesten strekken, het *gemeen* overleg omtrent de hoofdstukken der begrooting, is alzoo door het *afzonderlijk* gezag der Regering vervangen.

Ook ten aanzien der gevraagde 15 millioen bevonden de Afdeelingen zich buiten staat te beoordeelen of, en tot welk beloop, die gelden werkelijk benoodigd waren, er bleef niets anders over dan te gissen.

Hoe konde de Regering de inwilliging der Staten-Generaal op dergelijke voorstellen verwachten? of moesten wij, daar het om eene nieuwe schuld van 15 millioenen te doen was, het oog niet gevestigd houden op art. 127 der bezworene Grondwet? Zouden wij ons hier met overhaasting, of gebrek aan tijd kunnen verontschuldigen? De bij artikel 2 beoogde nadere regularisatie, kan toch wel voor niets meer dan eene bloote formaliteit gelden, want wat zal het later baten wanneer wij eene gedane uitgaaf niet bij eene wet willen helpen bekrachtigen? Bestaat er zelfs wel de minste zekerheid dat wij de uitgaven die hebben plaats gehad zullen leeren kennen?

Wat hebben de beraadslagingen over de Leeningswet en begrootingen ons geleerd? Zijn U Edel Mogenden wezenlijk omtrent het voorledene naar eisch ingelicht?

En zal het over weinige maanden met het nu tegenwoordige, maar dan weder voorledene anders zijn?

En nu de uitzondering ten aanzien van de bijdragen, uit de opbrengsten der Oost-Indiën? Wat was het doel waarmede de Regering deze post deed wegvallen? Kan het verwondering baren dat dit punt in alle de afdeelingen gewigtige bedenkingen heeft doen ontstaan? Algemeen heeft men dan ook verklaard, dat zoo men ze inwilligde, zulks alleen geschiedde in dien zin, dat de Oost voor het oogenblik buiten staat is die uitkeering te doen, en ongeprejudicieerd [illegible] sustenu dezer vergadering ten aanzien van art. 60 der Grondwet.

Alles zamen genomen mag men zeggen dat dit ontwerp op alle punten [illegible] Afdeelingen is bestreden, en zeker hebben wij allen de moeijelijkheid be[illegible] waarin wij door hetzelve zijn gebragt geworden, en even zeer den Ko[ning] [be]klaagd, die door geene betere Raadslieden ondersteund wordt; of heeft [de] Minister van Finantien de laatste beraadslagingen tot het einde toe bijge[woond] en de gelegenheid gehad de bedoelingen der Kamer en hare Vaderlandsl[ievende] [gevoelens] leeren kennen? en heeft hij die gevoelens niet aan den Koning overgebragt? Het was ons toch niet te doen om bloote vormen of cijfers als zoodanig, [maar] om waarheid; het was ons doel niet om te weigeren, maar op goede gronden met volle overtuiging te kunnen toestemmen wat noodig mogt worden bev[onden]. Wij verlangden slechts de noodige zekerheid, ten einde ons voor God en o[ns] [ge]weten te kunnen verantwoorden. Waartoe dan een voorstel welks verw[erping] van te voren reeds konde worden berekend? Op eene verloochening onzer[er] [zijds] van de nog zoo kort geleden in het openbaar geuite, op goede gronden ste[unende] de gevoelens kon het Ministerie toch wel niet rekenen. Of kunnen wij dan aannemen wat wij onder andere vormen voor weinige dagen eenparig verworpen hebben? Of zouden wij ons met den drang van het oogenblik, met gebrek a[an] tijd, uit hoofde van een voor de deur staand nieuw dienstjaar kunnen veron[t]schuldigen, zoo lang er nog andere middelen ter beschikking der Regering staan, waaromtrent onze toestemming niet twijfelachtig was?

Neen! en daarom is dan ook met eene bijna volstrekte eenparigheid in de Afdeelingen aan de Regering voorgesteld, om de begrooting voor 1839, zoo als die ligt, in uitgaaf en ontvang van de eerste zes maanden van 1840 aan te nemen, ten einde den geregelden gang der dienst te verzekeren, en om vervolgens in het begin van 1840 eene buitengewone begrooting voor te dragen, gelijk meermalen geschied is, en daarin op te nemen, wat boven de begrooting over 1839 mogt kunnen worden bewezen noodig te zijn, met aanwijzing alsdan van de middelen ter bestrijding dezer buitengewone uitgaven.

Eene dergelijke begrooting in Februarij of Maart voorgedragen zoude al dadelijk in eene meerdere rentebetaling van April hebben kunnen voorzien, en er zoude wel bij niemand onzer eenige bedenkingen tegen zoodanige voordragt opgekomen zijn, althans niet, indien door de Regering tevens ware voldaan geworden aan het algemeen verlangen, om gelijktijdig de noodige wets-ontwerpen aan de Kamer voor te dragen, tot herziening der Grondwet in den beloofden en door beide de Kamers verlangden zin, tot reorganisatie der algemeene Rekenkamer, en bepaalde afschaffing van het Amortisatie Syndicaat, een verlangen hetwelk gedurende de laatste beraadslagingen herhaaldelijk is op den voorgrond gesteld, niet in den onedelen zin welke Ministers, zoo ik vertrouw, in een oogenblik van zelfsvergeting daaraan hebben willen hechten, maar op grond van door daadzaken verkregene overtuiging, dat zonder de regeling van deze hoofdpunten men buiten de mogelijkheid zal zijn om tot vaste grondslagen voor iedere volgende begrooting, en dus ook voor eene definitive begrooting over 1840 te komen, vermits zoo als thans de zaken staan, alle maatstaf eener eigenlijke beoordeeling ontbreekt.

Het is toch eene daadzaak dat de Staten Generaal omtrent het eigenlijke bedrag van *ontvangsten* en *uitgaven* onkundig zijn, en geen middel bezitten om zich ten dezen die inlichting te verschaffen als welke wij behoeven.

Is eene betere wet op de Rekenkamer, dat eenige palladium voor het wettige gebruik van 's Lands penningen, en voor de Regering, en voor de Natie dan geene wenschelijke zaak? Is de opruiming van het Amortisatie Syndicaat eene instelling waardoor zoo vele verkeerdheden zijn bedreven, niet in het belang des Vaderlands, en welke redenen kunnen er bestaan die waarborgen als nog terug te houden?

Dan genoeg, de aanmerkingen op het wetsontwerp in de Afdeelingen, ontstaan, zijn op de *gewone* wijze aan de Regering medegedeeld, en in plaats van dezelve mede op de gewone wijze te beantwoorden, of het voorgestelde door de Staten-Generaal aan te nemen, doet zij de voorzitters der vijf afdeelingen voor October raadplegen niet volgens gewoonte en dus na dat zij geantwoord had, en die antwoorden in de afdeelingen onderzocht waren, ten einde alsdan te kunnen overbrengen de meening hunner afdeeling, en de Regering hierdoor in staat te stellen de bedoelingen der meerderheid dezer Kamer te kennen, geenszins Edel Mogende Heeren maar bloot om te hooren de meerderheid dezer vijf sectie-presidenten, welke ditmaal was twee tegen drie, waardoor dus de opinie van één lid, hier de meerderheid uitmakende, prevaleert boven de opinie van de meerderheid der Kamer; welk gemeen overleg is dit? met welk eene naam zal men zoodanige orde van zaken bestempelen? En evenwel het is zoo, de Minister heeft het gezegd, hij moest weten het denkbeeld der centrale sectie ten einde op hunne ondersteuning te kunnen rekenen. Men zal zeggen: maar die Heeren hebben als individuële leden, en als voor zich zelven hier gesproken, dit is zoo, ik vertrouw dit volkomen, want zij waren in tegenspraak met de meening van meest alle de leden hunner sectien, sommigen zelfs blijkens de Processenverbaal in tegenspraak met de meening hunner geheele sectie, maar dan zeg ik op mijne beurt, zij waren niet geroepen als individuële leden maar als sectie-presidenten, en waren dus niet op hunne plaats, in alle geval is het onmogelijk, om den persoon genoeg van de hoedanigheid te kunnen isoleren, vooral wanneer de individuële persoon sectie-president niet geïmbibeerd en ondersteund is door het gevoelen zijner sectie; ik keure deze wijze van handelen als gevaarlijk in veelerlei opzigten voor het vervolg af, want zelfs de Regering zoude op deze wijze wel eens buiten den waard hebben kunnen rekenen; wat het tegenwoordige aangaat hoop ik dat de Regering die ondersteuning welke zij te regt mag verwachten, van die sectie-presidenten zal ondervinden en dat dit geval voor het Vaderland de beste vruchten zal te weeg brengen maar vooral dat de namen der voorstanders in de centrale afdeeling, eenmaal deswegens eene eervolle plaats in de geschiedenis zullen mogen bekleeden, dan hoe dit verder zij, een gevolg van deze ongewone, met de grondwettig aangenomen vormen strijdige handelwijs is de veranderde redactie van artikel 2 van het ontwerp, niet door de afdeelingen verlangd, maar waarbij het crediet van vijftien millioen voorloopig tot op 6 millioen Guldens is terug gebragt, met bepaling dat daarvan gedurende het eerste halfjaar van 1840 slechts vijf tonnen gouds voor het Departement van Oorlog zullen worden uitgegeven, en dat de uitgaven daarboven nader door eene wet zullen worden geregulariseerd.

Is hiermede, ik vraag zulks met vertrouwen, is hiermede aan het verlangen van U Edel Mogenden voldaan?

De begrooting voor de eerste 6 maanden van 1840 zal nu zijn de helft der begrooting over 1839 ad 22¼ mill., plus de voorgedragene 6 millioen maakt 28 millioenen zeven maal honderd en vijftig duizend guldens, wanneer men die voor de laatste zes maanden ook tot dat bedrag neemt, dan zal de begrooting na de aftrek van 12 ton uit de Oost-Indische kas, voor het volgende geheele jaar, beloopen de totale som van zes en vijftig millioenen drie maal honderd duizend guldens, en dus hooger zijn dan de verworpene begrooting. En dit mag men vooronderstellen, want in het nieuw ontwerp komt in art. 2 voor het woordje *voorloopig*, hetwelk aangenomen zoo als het ligt, kan worden gezegd, de redelijke verpligting tot inwilliging van een tweede crediet in te sluiten.

Zullen wij ons dan nu met dit gewijzigde ontwerp vereenigen?

Ik voor mij Edel Mogende Heeren moet betuigen dat ik daartoe in gemoede geen vrijheid vind, dan was de oorspronkelijke aangeboden begrooting oneindig beter.

Bij deze toch was het cijfer lager, en al dat gene *bepaald* wat thans aan de *afzonderlijke beslissing* der Regering wordt overgelaten, bovendien waren daarbij uitgetrokken elf millioenen uit de geldmiddelen der overzeesche bezittingen, en deze gevoegd bij de nu gevraagde zes millioenen, leveren het aanzienlijk verschil op van 17 millioenen.

Mij komt deze omstandigheid te gewigtiger voor, om dat ondanks de beraadslagingen ter gelegenheid van de leenings wet, nog altijd de zaken der Oost-Indien met een sluijer bedekt blijven, die ons ook hier meer in het donker doet rondtasten en de behoefte aan meerder licht als op nieuw weder doet opkomen.

Het eerst ons voorgehouden cijfer van buitengewone behoeften bedroeg 56 millioenen; het tweede bedroeg 15 millioenen; het derde bedraagt slechts zes millioenen; welke dezer sommen denken U Edel Mogenden dat nu wel de waarheid uitdrukken? En kunnen wij nu bij zoo veel onzekerheid, met een gerust geweten de voordragt aannemen? Zijn wij nu dan werkelijk wijzer? Zijn wij beter ingelicht? Is er iemand onder ons die des gevraagd, voldoende rekenschap van zijne stem zal kunnen geven?

En wat heeft de Regering geantwoord op het zoo herhaaldelijk uitgedrukte verlangen naar de andere wets ontwerpen, betreffende de Grondwet, de Rekenkamer en het Syndicaat? Wat heeft zij geantwoord waaruit zou blijken, dat zij het verlangen der Staten Generaal ter harte neemt?

Gewis tot leedwezen van ons, en van allen die het wel meenen met Vaderland en Koning moet ik bekennen, dat de Regering op al deze punten een [illegible] verklaarbaar stilzwijgen heeft bewaard.

Hier kan stilzwijgen niet voor toestemming gelden, maar wel kan [illegible] aanneming van het ontwerp, de beteekenis gehecht worden, als o[f]

verlangen hadden afgezien; en wie zoude zich aan eene dergelijke tegenspraak met zich zelven willen blootstellen? Althans wat mij betreft, levert deze omstandigheid reden genoeg op, om tegen de wet te stemmen, bij eene andere handelwijze zoude ik mij geene reden weten te geven, waarom ik niet dadelijk de vroegere wetsontwerpen had aangenomen, de redelijkheid van hetgeen de Staten-Generaal verlangd hebben, kan toch wel niet in twijfel worden getrokken; pligt heilige pligt is het voor ons, om op waarborgen voor de toekomst te blijven aandringen, en ik kan geen wetsontwerp aannemen, dat niet vergezeld gaat van de stellige verzekering der Regering, dat aan het verlangen der Staten-Generaal zal voldaan worden, en dat de verlangde ontwerpen van wet in het begin van 1840, aan deze vergadering aangeboden zullen worden.

Ik heb mij zelven herhaalde malen afgevraagd, of niet de kortheid des tijds tusschen nu en 1840 invloed op mijn besluit behoorde te hebben? Maar Edel Mogende Heeren! ook van dien kant vinde ik geene redenen, om mijne stem aan het tegenwoordig wetsontwerp te geven.

Tot hetgeen wij verlangen, wordt slechts weinig tijds vereischt, en het jaar 1839 biedt daartoe nog voldoende ruimte aan. — Het door de Staten Generaal aan de Regering laatst gedane voorstel is eenvoudig Constitutioneel, het beveelt zich aan door regelmaat en klaarheid, en de verschillende ter sprake gekomen beschouwingen, blijven voorloopig in hun geheel. De Regering erlangt den noodigen tijd, om hare voorstellen behoorlijk toe te lichten, en ook de andere aangelegenheden voor eene ordelijke afdoening, bij de Staten-Generaal te doen voorbereiden.

Langs dien weg Edel Mogende Heeren! zal het belang van het Vaderland gewaarborgd, eigenlijke botsing vermeden worden, het wezenlijke overleg en de eenstemmigheid tusschen de Kroon en de Staten-Generaal zal bevorderd en bevestigd worden, en uit eene rondborstige, kalme wisseling van gedachten, omtrent de dierbaarste aangelegenheden der Natie, zal een weldadig licht oprijzen, hetwelk, daar Koning en Volksvertegenwoordigers, wel niets anders kunnen bedoelen, dan het heil van den Staat, lang na ons het geliefde Nederland weldadig zal beschijnen. Diep doordrongen van de gewigtigheid onzer taak, wensch ik ter verwezenlijking van dergelijke toekomst, het mijne bij te dragen, Vaderland en Koning, Koning en Vaderland, daarin vat ik alles, want ik weet die niet te scheiden, te zamen en met de hand op het hart, met een levendig besef van de heiligheid van den eens gezworen eed, vrij van alle vooringenomenheid, en gedachtig aan de spreuk: *doet wel en ziet niet om*, stem ik zonder de verlangde toezeggingen, tegen de wet.

ADVIJS *van den Heer Mr.* J. CATS, Ez., *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag den* 28 *December* 1839, *over de Credietwet voor* 1840.

Met een woord, Ed. Mog. Heeren! meen ook ik nog te moeten terugkomen op den gang die aanleiding gaf tot de onderhavige wijzigingen, waarvan straks een geëerd medelid, met mij uit dezelfde provincie afgevaardigd, met eenige afkeuring sprak.

Ja, Ed. Mog. Heeren! ik erken het, toen ik in de vergadering der centrale afdeeling van Woensdag ll., na het aanhooren uit den mond des Ministers van verschillende voorstellen, welke ik voor mij niet aannemelijk achtte, eindelijk een zoodanig mogt vernemen, dat mij toescheen eene aanmerkelijke toenadering van de zijde der Regering in zich te behelzen, toen verheugde ik mij innerlijk, dat er alzoo welligt eenig uitzigt zoude zijn ontstaan, dat de zoo gevaarlijke spanning tusschen de Regering en de Staten-Generaal eene gunstige wending zoude kunnen nemen.

En wanneer ook ik daarna met grooten aandrang werd verzocht deswege bepaald mijn gevoelen te uiten, meende ook ik, na rijp beraad, en wel onder uitdrukkelijk protest tegen alle consequentie ten aanzien der denkwijze van de afdeeling in welke ik de eer had voor te zitten, te moeten verklaren, dat ik mij personeel met hetzelve zoude kunnen vereenigen.

Dat heb ik gedaan, Ed. Mog. Heeren! daartoe aangezocht, heb ik mijn persoonlijk gevoelen geuit: en daartoe was ik destijds evenzeer als thans, evenzeer als ieder van U Edel Mogenden, in mijn regt.

Niemand van U Edel Mogenden wierd of wordt hierdoor in de geringste mate in zijn regt van personeel gevoelen geprejudicieerd.

Hechtte de Regering aan dit personeel gevoelen der voorzitters van de afdeelingen meer, dan hetzelve verdiende, dit is buiten mij. Maar dit weet ik, dat wanneer ik den daarop volgenden dag de eer had het bedoelde voorstel der Regering kenbaar te maken aan de tweede afdeeling, het mij een genoegen was, dat mijne persoonlijke wijze van zien al dadelijk door zeven der ten getale van negen aanwezende leden dier afdeeling werd goedgekeurd en gedeeld. Minder rust, hoezeer evenzeer buiten schuld, zoude ik gehad hebben, indien ik in de centrale afdeeling eene andere overtuiging had gehad, en het gevolg daarvan had kunnen zijn, dat deze toenadering der Regering alzoo niet tot rijpheid ware gekomen, maar dan bij latere bekendwording ware gebleken, dat toch waarschijnlijk de meerderheid van U Edel Mogenden zich daarmede zoude hebben kunnen vereenigen.

En thans dan nogmaals mijn persoonlijk gevoelen moetende uiten, zal ik ook nu hetzelfde doen. Ons wordt nu voorgesteld eene door velen van U Edel Mogenden, van den beginne af aan, voor eenige maanden van 1840, gevraagde crediet-wet.

De begrooting over dat jaar blijft, behalve voor Oorlog, nog in zijn geheel. Inmiddels kunnen wij nu verwachten, de herziening der grondwet en der wet op de Rekenkamer, alsmede de wet ter ontbinding van het Amortisatie-Syndicaat, al hetwelk bij deze Kamer de meest bedaarde en geenszins overhaaste beraadslagingen zal vorderen. Ik zeg het met den geachten redenaar die voor mij sprak, dit zijn geene onderwerpen, die in weinige dagen ten einde gebragt worden.

De Regering is voorts thans zoo zeer bekend geworden met de bepaalde denkwijze der Staten-Generaal, dat het mij onmogelijk voorkomt, dat dezelve bij de aanstaande regeling der werkelijke begrooting voor 1840, niet zeer ernstig zal in aanmerking genomen worden.

En eindelijk hebben wij nu reeds verkregen eene positieve vermindering, juist van het departement van Oorlog van *f* 14,191,500 tot *f* 12,000,000 aan deze vermindering van dit hoofdstuk met *f* 2,191.500 hecht ik zeer veel; tot dus verre was iedere verlaging van dit cijfer ons geweigerd.

Bij het dringende van het oogenblik, bij het gevaar van stilstand in 's Rijks dienst, en de heillooze gevolgen welke daaruit kunnen voortspruiten, durf ik nu op geene andere vorderingen blijven staan; wij zullen op dezelve later, bij de behandeling der begrootingswet voor 1840, terug komen. Wij blijven in ons geheel. Tot bepaalde regeling mijner stem, verwacht ik nu ook alleen de verzekering uitdrukkelijk, namens den Koning, door den Minister te geven, dat de uitgaven voor het hoofdstuk van Oorlog over 1840, niet meer dan twaalf millioen zullen bedragen.

De BOTER te Leeuwarden, den 3 Januarij 1840, *f* 38,00 à *f* 40,00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge *f* 183.75 het Last: — Tarwe *f* 11,25 de Mudde.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 3 Januarij 1840: Puik Boter *f* 40,00.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 4 Januarij 1840.

NEDERLAND			Gebl.				Gebl.
Werk. Schuld à 2½ pCt.	51½	52	51¾	NAPELS. Cert. bij *L. & B.* 5 pCt.	94	94½	94¾
				RUSLAND.			
Dito dito...... 5 „	97¾	98¼	97⅞	O. *H.* 1798 en 1816, 5 pCt.	105	105½	105¼
Kansbilj. van dito.....	23¾	23¾	23$\frac{7}{16}$	Dito dito 1828 en 29, 5 „	105	105¼	105⅛
Amortis. Synd. 4½ pCt.	91½	92	91¾	Cert. d. 1831 en 33, 5 „	98¾	98¼	98½
Handel-Maats. 4½ „	165	166¼	165¾	Certifi. van dito.. 6 „	70¾	70¾	70½
O. I Leening. 5 „	95¾	96	96⅞	OOSTENRIJK			
SPANJE L. bij Ardoin £ 85. 5 pCt.	22¾	22½	22$\frac{9}{16}$	Metalliek...... 5 pCt	104	104½	104¾

*** Getrouwd te Weldum, den 4 Januarij 1840:

O. E. HOUTSMA, *van Makkum*, en
F. H. LAURMAN.

*** Mijne geliefde Echtgenoot W. B. SCHILLING, verloste heden van eene welgeschapene DOCHTER.

Heerenveen, den 29 December 1839. P. DE GOEJE.

*** Heden avond verloste door Gods goedheid, van eene welgeschapene DOCHTER C. H. G. STUTTERHEIM, Echtgenoot van

[illegible], den 2 Januarij 1840. D. NOORDHOFF.

*** Heden avond 6 ure verloste voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER MACHTELTJE LEMKE, geliefde Echtgenoot van

Rauwerd, den 4 Januarij 1840. H. R. IDZERDA.

*** Het behaagde den vrijmagtigen God, heden nacht circa twaalf uren door den dood van mijne zijde weg te nemen, mijn geliefde Echtgenoot JAN TJAARTS VAN ZANTEN, in den ouderdom van ruim 42 jaren, waarvan ik slechts zes en een half jaar met hem in eenen genoegelijken Echt mogt doorbrengen. Hoe zwaar mij dit verlies treft, zal ieder gevoelig hart ligt kunnen beseffen.

Leeuwarden, den 27 December 1839. K. SLIJSINK, Wed. J. T. VAN ZANTEN.

BEETGUM, den 29 December 1839. Heden overleed, na eene langzame uitterende ongesteldheid, in den ouderdom van 35 jaren en ruim 2 maanden, SIEDS SJOERDS KOOPAL, achterlatende één Zoontje, te jong dit verlies te beseffen.

Blijmoedig en vol vertrouwen staarde hij op den overgang zijns levens, naar het heil hem verworven door J. C. onzen Heer.

*** Heden overleed onze waarde Moeder en Behuwdmoeder FENNIGJEN KLASES STEL, Wed. JAN SIPKES LUXWOLDA, in den ouderdom van bijna 57 jaren.

Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Gorredijk, den 29 December 1839. *Namens Broeders en Zusters*, S. J. LUXWOLDA.

LEEUWARDEN, den 30 December 1839. Heden overleed in den ouderdom van 79 jaren en 4 maanden, onze geliefde Vader en Behuwdvader, BAUKE DE BEER.

E. MEINDERSMA.
E. MEINDERSMA, geb. DE BEER.

Deze tot communicatie aan Familie en Bekenden.

*** Heden overleed te Wartena, ten gevolge langdurige toevallen, mijn waarde en beminde eenige Broeder, de Heer JUSTUS WIEARDA HILLES FEENSTRA, in den ouderdom van 21 jaren.

Leeuwarden, den 31 December 1839. W. H. FEENSTRA.

*** Heden middag ontsliep onze hartelijk geliefde Moeder, Vrouwe JOHANNA ARITIA ADRIANI, Weduwe van den Hoogleeraar J. BAART DE LA FAILLE, in den ouderdom van ruim 70 jaren; hare Kinderen de vertroostende herinnering nalatende aan een leven, geheel gewijd aan ware Godsvrucht, teedere Moederliefde en zorg, en kalme gelatenheid in den wil des Algoeden.

Groningen, den 2 Januarij 1840. *Uit aller naam*, J. BAART DE LA FAILLE.

Derde BUITENGEWONE WINTERAVOND-VERGADERING van het Departement Leeuwarden der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, op Woensdag, den 8 Januarij 1840, 's avonds 6½ uur. — Sprekers: de Heeren F. C. DE GREUVE, Hoogleeraar te Groningen, en J. VAN LEEUWEN.

Namens Bestuurders van het Departement,
R. D. SMEDING, *Secretaris*.

PROGRAMMA

VAN EEN CONCERT, door Mevr. *DULCKEN*, *Pianiste van Hare Majesteit de Koningin van Engeland*, geadsisteerd door Mevr. *HAGENAAR*, op Donderdag den 9 Januarij 1840, in de Concertzaal van den Heer VAN DER WIELEN.

EERSTE DEEL.

No. 1. Ouverture.
— 2. Aria uit Norma, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
— 3. Fantasie van THALBERG (Russische Volksliederen), door Mevr. *Dulcken*
— 4. Romance, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
— 5. Variations Brillantes van KALKBRENNER, voor Piano, door Mevr. *Dulcken*.

TWEEDE DEEL.

— 6. Ouverture.
— 7. Duet uit Iessonda van SPOHR, gezongen door Mevr. *Hagenaar* en den Heer ***.
— 8. Notturno van DOEHLER, door Mevr. *Dulcken*.
— 9. Variatien, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
—10. Fantasie en Variatien van HERZ, voor Piano, door Mevr. *Dulcken*.

Aanvang om 7 uren.

Entrée: voor een' Heer *f* 2,00, voor eene Dame *f* 1,00.

De Piano, die door de Concertgeefster zal worden gebruikt, is uit de fabrijk van de Heeren ERARD, te *Londen*.

De Biljetten zijn te bekomen in het Logement de Doelen, en 's avonds aan de Concert Zaal.

---

6 Januarij 1840. Dit Concert, vroeger reeds aangekondigd, heeft wegens ziekte van Mevrouw DULCKEN, moeten worden uitgesteld. Ter wegneming van alle verdere onzekerheid daaromtrent, wil de Redactie van dit blad, daartoe uitgenoodigd zijnde, gaarne de verzekering geven, dat het Concert als nu op den boven bepaalden dag stellig voortgang zal hebben, daar de Piano reeds eergisteren en Mevrouw DULCKEN *heden* alhier ter stede is aangekomen.

De Redactie verwijst hare lezers overigens naar de in het nummer van den 31 December geplaatste aanprijzende aankondiging, welke zij door een talrijk publiek wenscht en vertrouwt te zien bevestigd.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEEUWARDEN, gedenken in het openbaar, aan den meestbiedenden te Verhuren, voor den tijd van *vier* jaren, ingaande den 12 Mei 1840 en eindigende den 12 Mei 1844, de WONING bij de Tuinsterpoortsbrug, gekwoteerd letter B, no. 94, met het WIPPEN DER BEIDE BRUGGEN aldaar, en het SLUITEN VAN DE BOOMEN bij nacht, met de daartoe staande WIP- EN SLUITGELDEN.

Die hieraan gading maakt, kome op Zaturdag den 11 Januarij 1840, des voormiddags ten elf ure, ten Raadhuize dezer Stad, alwaar de Conditien en Voorwaarden, van heden af, voor de belanghebbenden ter lezing liggen.

Leeuwarden, den 31 December 1839. *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, THIJS FEENSTRA.

Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

AANBESTEDING.

HET GRIETENIJBESTUUR VAN GAASTERLAND, gedenkt op Woensdag den 8 Januarij 1840, des morgens ten 11 ure, ten Raadhuize te Balk, aan den minstaannemende in het openbaar aan te besteden:

Het AFBREKEN en UITRUIMEN van de OUDE STEENEN PIJP, te Balk, en het daarvoor in plaats BOUWEN van eene NIEUWE VAL- of WIPBRUG, over het Vaarwater *de Luts*, met STEENEN WALMUREN en VLEUGELS, met bijlevering van alle benoodigde MATERIALEN.

Het Bestek en Condition liggen ter visie van gegadigden ter Secretarie van gemelde Grietenij.

BESTEDING.

Bij besloten briefjes zal worden besteed: De AFBRAAK en WEDER OPBOUW, met bijlevering van de bepaalde Materialen, van de SCHUUR op de Zathe Sjaardema State onder Franeker, bij *Romke Steensma* in gebruik.

Bestek en Teekening zullen van af den 7 Januarij op genoemde Zathe en in het Heeren Logement te Franeker ter inzage liggen, terwijl informatien te bekomen zijn bij den Opziener A. L. VAN DER MEIJ, te Berlikum. De briefjes verzegeld en franco in te leveren vóór of op den 28 Januarij 1840, ten Kantore van DIRK FONTEIN PIETERSZ., te Harlingen.

De Notaris J. A. SCHAAFF, te Stiens, zal, op bekomene regterlijke autorisatie, op Donderdag den 9 Januarij 1840, des middags 2 ure, bij de Wed. *Daam Gelder*, te Hijum, finaal verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE, no. 39, met BLEEKVELD, TUINGROND en verder aanbehooren, staande en gelegen te Hijum, bekend sectie A, nos. 215 en 216, door *Lieuwe Klases* [illegible]

door de inlichtingen gegeven in het kort geleden gehouden committé-generaal, niet alleen mijne bezwaren meer bepaald uitgedrukt, in eene door mij bij het laatste Proces-Verbaal der 5de afdeeling gevoegde nota, niet zijn weggenomen, maar zelf veeleer versterkt.

In dat committé-generaal toch, zijn ten aanzien van de tien millioenen door de Oost Indische geldmiddelen aan de schatkist verschuldigd, ons omstandigheden openbaar gemaakt, die ik kieschheidshalve niet aanroeren zal, maar die mij versterken in het denkbeeld van de hooge noodzakelijkheid, niet van eene partieele, zoo als thans door opneming van dit kapitaal in het onderhavige wetsontwerp plaats vindt; maar van eene algeheele en volledige regeling van onze finantieele aangelegenheden, zoo wel van de hier ter sprake zijnde 10 millioen, als van het Amortisatie-Syndicaat, met de daarin beklemde opzegbare schulden, en andere misschien nog aanwezige geldelijke verwikkelingen, waar van de mogelijkheid aan derzelver bestaan, door de verklaring van Zijne Excellentie den Minister van Finantien, tot mijne volle gerustaselling, niet is weggenomen.

In dat committé heeft buitendien de wet zelve eene andere gedaante en strekking gekregen, als zich in plaats van in twee in drie deelen splitsende, waarvan het eene is de teruggave van 40 millioenen aan de Handel-Maatschappij, het andere de herstelling van eene handeling, die geene plaats moest hebben gehad, en het derde, vroeger reeds bestaande, creatie van nieuwe schuld, tot voorziening in de behoefte van het Amortisatie-Syndicaat, voor *één* jaar.

Indien ik dus al mogt kunnen toestemmen, in eene geldleening van 40 millioenen ten behoeve van de Oost-Indische bezittingen, om dat Z. Exc. de Minister van Kolonien, wien ik met zoo velen van U Ed. Mogenden, mijne hulde toebreng, de verzekering gegeven heeft, dat die geldleening door het teruggeven der voorschotten van het Handels-ligchaam dat ze verstrekt heeft, de conditie dier bezittingen verbeteren kan, en indien ik, om van mijne zijde ook toe te geven, zelfs de nieuwe, door de Regering voorgedragen redactie van art. 4 der wet genoegen konde nemen, dan zal ik niettemin aan het wetsontwerp, zoodanig als het thans in deliberatie is, mijne goedkeurende stem moeten onthouden, eensdeels, om dat het over aan elkander vreemde onderwerpen loopt, anderdeels, omdat ik zonder de openbare stellige verklaring van den Minister van Finantien, dat er buiten en behalve, de in deze wet opgeslotene, geene geldelijke verwikkelingen meer bestaan, mijn zegel, aan de onderhavige gedeeltelijke opruiming niet hechten kan, en ten laatsten, omdat ik de door den Minister in het committé voorgestelde maatregel, niet kan erkennen, als te leiden tot die bezuiniging die op de begrooting verlangt wordt, tot wering eener schuldvermeerdering van vier millioenen ten behoeve van het Amortisatie-Syndicaat.

ADVIJS van den Heer M. P. D. BARON VAN SIJTZAMA, *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag den* 28 *December* 1839, *over de Credietwet voor* 1840.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Onze jaarlijksche beraadslagingen over de begrootingswetten van den Staat, zijn altijd belangrijk en gewigtig, maar de tegenwoordige hebben boven alle vroegere iets kenmerkends en zwaarwigtigs, waardoor zij eene hoogst belangrijke bladzijde der geschiedenis zullen beslaan.

De geschillen met Belgie zijn vereffend, die mare wordt met blijdschap vernomen. De Koning hier in ons midden, bevestigt dezelve met eigen mond, en geeft tevens de zekerheid aan de lang gekoesterde hoop, dat de staat van vrede ook eindelijk regeling der inwendige staatsbelangen zal aanbrengen.

De toestand van 's Lands geldmiddelen, de spil waarop alles draait is voldoende, doch de voordragten aan deze vergadering, zoo wegens de noodige uitgaven als de middelen tot bestrijding derzelve gedaan, strekken geenszins om de in dit opzigt opgevatte verwachtingen te bevestigen.

Behalven een hooger bedrag van uitgaven, leverde eene leeningswet van 56 millioenen het bewijs van een aanzienlijk te kort; de Staten-Generaal drongen niet alleen aan op afdoende toelichtingen over het verledene, maar ook op waarborgen voor de toekomst.

Onze beraadslagingen liggen nog te vers in het geheugen, dan dat het noodig zoude zijn de bijzonderheden daarvan bij deze gelegenheid op te sommen, zij kenmerkten zich door kalme beradenheid, door de opregtste betuigingen onzerzijds, dat wij bereid waren om met de Regering de handen in een te slaan, en in *noodige* behoeften te voorzien. Al wat van de zijde der Regering is toegegeven, bepaalde zich tot de toezegging dat het Amortisatie Syndicaat zal worden ontbonden, en eene vermindering van het cijfer der begrooting met twee millioenen, of eigenlijk het provisioneel buiten beschikking stellen van twee millioenen op de begrooting van uitgaven, want bij de middelen wilde de Regering ze hebben opgenomen. Maar de Staten-Generaal hebben ondanks zich zelven, met de hand op het hart, met het oog op den eenmaal plegtig gezworen eed, zich niet kunnen vergenoegen met de hun van Regeringswege gegeven inlichtingen, en haar stilzwijgen omtrent de voor de toekomst verlangde waarborgen, waarom den Koning dan ook eerbiedig is verzocht geworden, het ontwerp van leening in nadere overweging te willen nemen.

Die leeningswet wierd vervangen door eene andere van 15 millioenen, doch eene afwijzing der voorgedragen begrootingswet met vijftig tegen eene stem, had de intrekking der tweede leeningswet ten gevolge. Het bleef echter niet geheel buiten beoordeeling, want algemeen werd ingezien en aangemerkt, dat langs dien weg juist het *minst* werd te gemoet gekomen, aan die bedenkingen, waaraan deze vergadering het *meest* had gehecht.

Inderdaad Edel Mogende Heeren! alles behalve toenadering van de zijde der Regering.

Trouwens alles wat de zaak zonderling en vreemd had, is met warme liefde voor Vaderland en Koning in zulk een helder daglicht gesteld, dat ik ook daarop thans niet behoef terug te komen.

Ten gevolge nu van de afwijzing der begrootingswetten is ons eene credietwet aangeboden, en het is deze waarover thans onze beraadslagingen loopen.

Deze vergadering had reeds bij voorraad hare bereidvaardigheid, om tot zoodanig eene credietwet mede te werken, betuigd, maar ook tevens hare denkwijze omtrent den aard en omvang van een' dergelijken maatregel niet verborgen gehouden. — In hoe verre heeft het aangeboden ontwerp, en aan den aard der zaak, en aan de daarvan opgevatte verwachting beantwoord? — De beraadslagingen in de sectien mogen getuigen van den indruk welke hetzelve algemeen gemaakt heeft.

Bij art. 1 van dat wetsontwerp worden de begrootingen voor 1839 van kracht verklaard voor de eerste acht maanden van 1840, doch de post van *f* 1,200,000, door de Oost-Indische bezittingen bij te dragen, van de inkomsten geroijeerd, en bij art. 2 wordt eene nieuwe schuld van 15 millioen gecreëerd, tot vinding van uitgaven die uit de voor 1839 toegestane middelen, niet kunnen worden bestreden.

Het was wel niet anders te verwachten, dan dat bijaldien de Staten-Generaal zich wilden gelijk blijven, dit voorstel eene algemeene tegenstand moest ondervinden, immers gelijk door cijfers in de afdeelingen is aangetoond, wierd nu 60 millioen gevraagd, terwijl weinige dagen te voren eene begrooting van 56 millioen was afgewezen geworden, en hetgeen met geene mogelijkheid aan de aandacht ontsnappen kon: te vergeefs zocht men naar eene aanwijzing der behoeften, ter bestrijding waarvoor deze gelden moesten strekken, het *gemeen* overleg omtrent de hoofdstukken der begrooting, is alzoo door het *afzonderlijk* gezag der Regering vervangen.

Ook ten aanzien der gevraagde 15 millioen bevonden de Afdeelingen zich buiten staat te beoordeelen of, en tot welk beloop, die gelden werkelijk benoodigd waren, er bleef niets anders over dan te gissen.

Hoe konde de Regering de inwilliging der Staten-Generaal op dergelijke voorstellen verwachten? of moesten wij, daar het om eene nieuwe schuld van 15 millioenen te doen was, het oog niet gevestigd houden op art. 127 der bezworene Grondwet? Zouden wij ons hier met overhaasting, of gebrek aan tijd kunnen verontschuldigen? De bij artikel 2 beoogde nadere regularisatie, kan toch wel voor niets meer dan eene bloote formaliteit gelden, want wat zal het later baten wanneer wij eene gedane uitgaaf niet bij eene wet willen helpen bekrachtigen? Bestaat er zelfs wel de minste zekerheid dat wij de uitgaven die hebben plaats gehad zullen leeren kennen?

Wat hebben de beraadslagingen over de Leeningswet en begrootingen ons geleerd? Zijn U Edel Mogenden wezenlijk omtrent het voorledene naar eisch ingelicht?

En zal het over weinige maanden met het nu tegenwoordige, maar dan weder voorledene anders zijn?

En nu de uitzondering ten aanzien van de bijdragen, uit de opbrengsten der Oost-Indiën? Wat was het doel waarmede de Regering deze post deed wegvallen? Kan het verwondering baren dat dit punt in alle de afdeelingen gewigtige bedenkingen heeft doen ontstaan? Algemeen heeft men dan ook verklaard, dat [illegible] men er in bewilligde, zulks alleen geschiedde in dien zin, dat de Oost voor het oogenblik buiten staat is die uitkeering te doen, en ongeprejudicieerd het sustenu dezer vergadering ten aanzien van art. 60 der Grondwet.

Alles zamen genomen mag men zeggen dat dit ontwerp op alle punten in de Afdeelingen is bestreden, en zeker hebben wij allen de moeijelijkheid be[illegible] waarin wij door hetzelve zijn gebragt geworden, en even zeer den Koning beklaagd, die door geene betere Raadslieden ondersteund wordt; of heeft de Minister van Finantien de laatste beraadslagingen tot het einde toe bijgewoond en de gelegenheid gehad de bedoelingen der Kamer en hare Vaderlandsliefde leeren kennen? en heeft hij die gevoelens niet aan den Koning overgebragt? Het was ons toch niet te doen om bloote vormen of cijfers als zoodanig, om waarheid; het was ons doel niet om te weigeren, maar op goede gronden met volle overtuiging te kunnen toestemmen wat noodig mogt worden bevonden. Wij verlangden slechts de noodige zekerheid, ten einde ons voor God en ons geweten te kunnen verantwoorden. Waartoe dan een voorstel welks verwerping van te voren reeds konde worden berekend? Op eene verloochening onzerzijds van de nog zoo kort geleden in het openbaar geuite, op goede gronden steunende gevoelens kon het Ministerie toch wel niet rekenen. Of kunnen wij dan aannemen wat wij onder andere vormen voor weinige dagen eenparig verworpen hebben? Of zouden wij ons met den drang van het oogenblik, met gebrek aan tijd, uit hoofde van een voor de deur staand nieuw dienstjaar kunnen verontschuldigen, zoo lang er nog andere middelen ter beschikking der Regering staan waaromtrent onze toestemming niet twijfelachtig was?

Neen! en daarom is dan ook met eene bijna volstrekte eenparigheid in de Afdeelingen aan de Regering voorgesteld, om de begrooting voor 1839, zoo als die ligt, in uitgaaf en ontvang van de eerste zes maanden van 1840 aan te nemen, ten einde den geregelden gang der dienst te verzekeren, en om vervolgens in het begin van 1840 eene buitengewone begrooting voor te dragen, gelijk meermalen geschied is, en daarin op te nemen, wat boven de begrooting over 1839 mogt kunnen worden bewezen noodig te zijn, met aanwijzing alsdan van de middelen ter bestrijding dezer buitengewone uitgaven.

Eene dergelijke begrooting in Februarij of Maart voorgedragen zoude al dadelijk in eene meerdere rentebetaling van April hebben kunnen voorzien, en er zoude wel bij niemand onzer eenige bedenkingen tegen zoodanige voordragt opgekomen zijn, althans niet, indien door de Regering tevens ware voldaan geworden aan het algemeen verlangen, om gelijktijdig de noodige wets-ontwerpen aan de Kamer voor te dragen, tot herziening der Grondwet in den beloofden en door beide de Kamers verlangden zin, tot reorganisatie der algemeene Rekenkamer, en bepaalde afschaffing van het Amortisatie Syndicaat, een verlangen hetwelk gedurende de laatste beraadslagingen herhaaldelijk is op den voorgrond gesteld, niet in den onedelen zin welke Ministers, zoo ik vertrouw, in een oogenblik van zelfsvergeting daaraan hebben willen hechten, maar op grond van door daadzaken verkregene overtuiging, dat zonder de regeling van deze hoofdpunten men buiten de mogelijkheid zal zijn om tot vaste grondslagen voor iedere volgende begrooting, en dus ook voor eene definitive begrooting over 1840 te komen, vermits zoo als thans de zaken staan, alle maatstaf eener eigenlijke beoordeeling ontbreekt.

Het is toch eene daadzaak dat de Staten Generaal omtrent het eigenlijke bedrag van *ontvangsten* en *uitgaven* onkundig zijn, en geen middel bezitten om zich ten dezen die inlichting te verschaffen als welke wij behoeven.

Is eene betere wet op de Rekenkamer, dat eenige palladium voor het wettige gebruik van 's Lands penningen, en voor de Regering, en voor de Natie dan geene wenschelijke zaak? Is de opruiming van het Amortisatie Syndicaat eene instelling waardoor zoo vele verkeerdheden zijn bedreven, niet in het belang des Vaderlands, en welke redenen kunnen er bestaan die waarborgen als nog terug te houden?

Dan genoeg, de aanmerkingen op het wetsontwerp in de Afdeelingen, ontstaan, zijn op de *gewone* wijze aan de Regering medegedeeld, en in plaats van dezelve mede op de gewone wijze te beantwoorden, of het voorgestelde door de Staten-Generaal aan te nemen, doet zij de voorzitters der vijf afdeelingen voor October raadplegen niet volgens gewoonte en dus na dat zij geantwoord had, en die antwoorden in de afdeelingen onderzocht waren, ten einde alsdan te kunnen overbrengen de meening hunner afdeeling, en de Regering hierdoor in staat te stellen de bedoelingen der meerderheid dezer Kamer te kennen, geenszins Edel Mogende Heeren maar bloot om te hooren de meerderheid dezer vijf sectie-presidenten, welke ditmaal was twee tegen drie, waardoor dus de opinie van één lid, hier de meerderheid uitmakende, prevaleert boven de opinie van de meerderheid der Kamer; welk gemeen overleg is dit? met welk eene naam zal men zoodanige orde van zaken bestempelen? En evenwel het is zoo, de Minister heeft het gezegd, hij moest weten het denkbeeld der centrale sectie ten einde op hunne ondersteuning te kunnen rekenen. Men zal zeggen: maar die Heeren hebben als individuële leden, en als voor zich zelven hier gesproken, dit is zoo, ik vertrouw dit volkomen, want zij waren in tegenspraak met de meening van meest alle de leden hunner sectien, sommigen zelfs blijkens de Processenverbaal in tegenspraak met de meening hunner geheele sectie, maar dan zeg ik op mijne beurt, zij waren niet geroepen als individuële leden maar als sectie-presidenten, en waren dus niet op hunne plaats, in alle geval is het onmogelijk, om den persoon genoeg van de hoedanigheid te kunnen isoleren, vooral wanneer de individuële persoon sectie-president niet geimbibeerd en ondersteund is door het gevoelen zijner sectie; ik keure deze wijze van handelen als gevaarlijk in veelerlei opzigten voor het vervolg af, want zelfs de Regering zoude op deze wijze wel eens buiten den waard hebben kunnen rekenen; wat het tegenwoordige aangaat hoop ik dat de Regering die ondersteuning welke zij te regt mag verwachten, van die sectie-presidenten zal ondervinden en dat dit geval voor het Vaderland de beste vruchten zal te weeg brengen maar vooral dat de namen der voorstanders in de centrale afdeeling, eenmaal deswegens eene eervolle plaats in de geschiedenis zullen mogen bekleeden, dan hoe dit verder zij, een gevolg van deze ongewone, met de grondwettig aangenomen vormen strijdige handelwijs is de veranderde redactie van artikel 2 van het ontwerp, niet door de afdeelingen verlangd, maar waarbij het crediet van vijftien millioen voorloopig tot op 6 millioen Guldens is terug gebragt, met bepaling dat daarvan gedurende het eerste halfjaar van 1840 slechts vijf tonnen gouds voor het Departement van Oorlog zullen worden uitgegeven, en dat de uitgaven daarboven nader door eene wet zullen worden geregulariseerd.

Is hiermede, ik vraag zulks met vertrouwen, is hiermede aan het verlangen van U Edel Mogenden voldaan?

De begrooting voor de eerste 6 maanden van 1840 zal nu zijn de helft der begrooting over 1839 ad 22½ mill., plus de voorgedragene 6 millioen maakt 28 millioenen zeven maal honderd en vijftig duizend guldens, wanneer men die voor de laatste zes maanden ook tot dat bedrag neemt, dan zal de begrooting na de aftrek van 12 ton uit de Oost-Indische kas, voor het volgende geheele jaar, beloopen de totale som van zes en vijftig millioenen drie maal honderd duizend guldens, en dus hooger zijn dan de verworpene begrooting. En dit mag men vooronderstellen, want in het nieuw ontwerp komt in art. 2 voor het woordje *voorloopig*, hetwelk aangenomen zoo als het ligt, kan worden gezegd, de redelijke verpligting tot inwilliging van een tweede crediet in te sluiten.

Zullen wij ons dan nu met dit gewijzigde ontwerp vereenigen?

Ik voor mij Edel Mogende Heeren moet betuigen dat ik daartoe in gemoede geen vrijheid vind, dan was de oorspronkelijke aangeboden begrooting oneindig beter.

Bij deze toch was het cijfer lager, en al dat gene *bepaald* wat thans aan de *afzonderlijke beslissing* der Regering wordt overgelaten, bovendien waren daarbij uitgetrokken elf millioenen uit de geldmiddelen der overzeesche bezittingen, en deze gevoegd bij de nu gevraagde zes millioenen, leveren het aanzienlijk verschil op van 17 millioenen.

Mij komt deze omstandigheid te gewigtiger voor, om dat ondanks de beraadslagingen ter gelegenheid van de leenings wet, nog altijd de zaken der Oost-Indien met een sluijer bedekt blijven, die ons ook hier meer in het donker doet rondtasten en de behoefte aan meerder licht als op nieuw weder doet opkomen.

Het eerst ons voorgehouden cijfer van buitengewone behoeften bedroeg 56 millioenen; het tweede bedroeg 15 millioenen; het derde bedraagt slechts zes millioenen; welke dezer sommen denken U Edel Mogenden dat nu wel de waarheid uitdrukken? En kunnen wij nu bij zoo veel onzekerheid, met een gerust geweten de voordragt aannemen? Zijn wij nu dan werkelijk wijzer? Zijn wij beter ingelicht? Is er iemand onder ons die des gevraagd, voldoende rekenschap van zijne stem zal kunnen geven?

En wat heeft de Regering geantwoord op het zoo herhaaldelijk uitgedrukte verlangen naar de andere wets ontwerpen, betreffende de Grondwet, de Rekenkamer en het Syndicaat? Wat heeft zij geantwoord waaruit zou blijken, dat zij het verlangen der Staten Generaal ter harte neemt?

Gewis tot leedwezen van ons, en van allen die het wel meenen met Vaderland en Koning moet ik bekennen, dat de Regering op al deze punten een [illegible] verklaarbaar stilzwijgen heeft bewaard.

Hier kan stilzwijgen niet voor toestemming gelden, maar wel kan [illegible] aanneming van het ontwerp, de beteekenis gehecht worden, als [illegible]

verlangen hadden afgezien; en wie zoude zich aan eene dergelijke tegenspraak met zich zelven willen blootstellen? Althans wat mij betreft, levert deze omstandigheid reden genoeg op, om tegen de wet te stemmen, bij eene andere handelwijze zoude ik mij geene reden weten te geven, waarom ik niet dadelijk de vroegere wetsontwerpen had aangenomen, de redelijkheid van hetgeen de Staten-Generaal verlangd hebben, kan toch wel niet in twijfel worden getrokken; pligt heilige pligt is het voor ons, om op waarborgen voor de toekomst te blijven aandringen, en ik kan geen wetsontwerp aannemen, dat niet vergezeld gaat van de stellige verzekering der Regering, dat aan het verlangen der Staten-Generaal zal voldaan worden, en dat de verlangde ontwerpen van wet in het begin van 1840, aan deze vergadering aangeboden zullen worden.

Ik heb mij zelven herhaalde malen afgevraagd, of niet de kortheid des tijds tusschen nu en 1840 invloed op mijn besluit behoorde te hebben? Maar Edel Mogende Heeren! ook van dien kant vinde ik geene redenen, om mijne stem aan het tegenwoordig wetsontwerp te geven.

Tot hetgeen wij verlangen, wordt slechts weinig tijds vereischt, en het jaar 1839 biedt daartoe nog voldoende ruimte aan. — Het door de Staten Generaal aan de Regering laatst gedane voorstel is eenvoudig Constitutioneel, het beveelt zich aan door regelmaat en klaarheid, en de verschillende ter sprake gekomen beschouwingen, blijven voorloopig in hun geheel. De Regering erlangt den noodigen tijd, om hare voorstellen behoorlijk toe te lichten, en ook de andere aangelegenheden voor eene ordelijke afdoening, bij de Staten-Generaal te doen voorbereiden.

Langs dien weg Edel Mogende Heeren! zal het belang van het Vaderland gewaarborgd, eigenlijke botsing vermeden worden, het wezenlijke overleg en de eenstemmigheid tusschen de Kroon en de Staten-Generaal zal bevorderd en bevestigd worden, en uit eene rondborstige, kalme wisseling van gedachten, omtrent de dierbaarste aangelegenheden der Natie, zal een weldadig licht oprijzen, hetwelk, daar Koning en Volksvertegenwoordigers, wel niets anders kunnen bedoelen, dan het heil van den Staat, lang na ons het geliefde Nederland weldadig zal beschijnen. Diep doordrongen van de gewigtigheid onzer taak, wensch ik ter verwezenlijking van dergelijke toekomst, het mijne bij te dragen, Vaderland en Koning, Koning en Vaderland, daarin vat ik alles, want ik weet die niet te scheiden, te zamen en met de hand op het hart, met een levendig besef van de heiligheid van den eens gezworen eed, vrij van alle vooringenomenheid, en gedachtig aan de spreuk: *doet wel en ziet niet om*, stem ik zonder de verlangde toezeggingen, tegen de wet.

ADVIJS *van den Heer Mr.* J. CATS, Ez., *uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag den* 28 *December* 1839, *over de Credietwet voor* 1840.

Met een woord, Ed. Mog. Heeren! meen ook ik nog te moeten terugkomen op den gang die aanleiding gaf tot de onderhavige wijzigingen, waarvan straks een geëerd medelid, met mij uit dezelfde provincie afgevaardigd, met eenige afkeuring sprak.

Ja, Ed. Mog. Heeren! ik erken het, toen ik in de vergadering der centrale afdeeling van Woensdag ll., na het aanhooren uit den mond des Ministers van verschillende voorstellen, welke ik voor mij niet aannemelijk achtte, eindelijk een zoodanig mogt vernemen, dat mij toescheen eene aanmerkelijke toenadering van de zijde der Regering in zich te behelzen, toen verheugde ik mij innerlijk, dat er alzoo welligt eenig uitzigt zoude zijn ontstaan, dat de zoo gevaarlijke spanning tusschen de Regering en de Staten-Generaal eene gunstige wending zoude kunnen nemen.

En wanneer ook ik daarna met grooten aandrang werd verzocht deswege bepaald mijn gevoelen te uiten, meende ook ik, na rijp beraad, en wel onder uitdrukkelijk protest tegen alle consequentie ten aanzien der denkwijze van de afdeeling in welke ik de eer had voor te zitten, te moeten verklaren, dat ik mij personeel met hetzelve zoude kunnen vereenigen.

Dat heb ik gedaan, Ed. Mog. Heeren! daartoe aangezocht, heb ik mijn persoonlijk gevoelen geuit; en daartoe was ik destijds evenzeer als thans, evenzeer als ieder van U Edel Mogenden, in mijn regt.

Niemand van U Edel Mogenden wierd of wordt hierdoor in de geringste mate in zijn regt van personeel gevoelen gepræjudicieerd.

Hechtte de Regering aan dit personeel gevoelen der voorzitters van de afdeelingen meer, dan hetzelve verdiende, dit is buiten mij. Maar dit weet ik, dat wanneer ik den daarop volgenden dag de eer had het bedoelde voorstel der Regering kenbaar te maken aan de tweede afdeeling, het mij een genoegen was, dat mijne persoonlijke wijze van zien al dadelijk door zeven der ten getale van negen aanwezende leden dier afdeeling werd goedgekeurd en gedeeld. Minder rust, hoezeer evenzeer buiten schuld, zoude ik gehad hebben, indien ik in de centrale afdeeling eene andere overtuiging had gehad, en het gevolg daarvan had kunnen zijn, dat deze toenadering der Regering alzoo niet tot rijpheid ware gekomen, maar dan bij latere bekendwording ware gebleken, dat toch waarschijnlijk de meerderheid van U Edel Mogenden zich daarmede zoude hebben kunnen vereenigen.

En thans dan nogmaals mijn persoonlijk gevoelen moetende uiten, zal ik ook nu hetzelfde doen. Ons wordt nu voorgesteld eene door velen van U Edel Mogenden, van den beginne af aan, voor eenige maanden van 1840, gevraagde crediet-wet.

De begrooting over dat jaar blijft, behalve voor Oorlog, nog in zijn geheel. Inmiddels kunnen wij nu verwachten, de herziening der grondwet en der wet op de Rekenkamer, alsmede de wet ter ontbinding van het Amortisatie-Syndicaat, al hetwelk bij deze Kamer de meest bedaarde en geenszins overhaaste beraadslagingen zal vorderen. Ik zeg het met den geachten redenaar die voor mij sprak, dit zijn geene onderwerpen, die in weinige dagen ten einde gebragt worden.

De Regering is voorts thans zoo zeer bekend geworden met de bepaalde denkwijze der Staten-Generaal, dat het mij onmogelijk voorkomt, dat dezelve bij de aanstaande regeling der werkelijke begrooting voor 1840, niet zeer ernstig zal in aanmerking genomen worden.

En eindelijk hebben wij nu reeds verkregen eene positieve vermindering, juist van het departement van Oorlog van *f* 14,191,500 tot *f* 12,000,000 aan deze vermindering van dit hoofdstuk met *f* 2,191,500 hecht ik zeer veel; tot dus verre was iedere verlaging van dit cijfer ons geweigerd.

Bij het dringende van het oogenblik, bij het gevaar van stilstand in 's Rijks dienst, en de heillooze gevolgen welke daaruit kunnen voortspruiten, durf ik nu op geene andere vorderingen blijven staan; wij zullen op dezelve later, bij de behandeling der begrootingswet voor 1840, terug komen. Wij blijven in ons geheel. Tot bepaalde regeling mijner stem, verwacht ik nu ook alleen de verzekering uitdrukkelijk, namens den Koning, door den Minister te geven, dat de uitgaven voor het hoofdstuk van Oorlog over 1840, niet meer dan twaalf millioen zullen bedragen.

De BOTER te Leeuwarden, den 3 Januarij 1840, *f* 38,00 à *f* 40,00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge *f* 183.75 het Last; — Tarwe *f* 11,25 de Mudde.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 3 Januarij 1840: Puik Boter *f* 40,00.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 4 Januarij 1840.

NEDERLAND			Gebl.	NAPELS.			Gebl.
Werk. Schuld à 2½ pCt.	51½	52	51¾	Cert. bij *L. & B.* 5 pCt.	94	94½	94¼
				RUSLAND.			
Dito dito...... 5 „	97¾	98¼	97⅞	O.*H.* 1798 en 1816, 5 pCt.	105	105½	105¼
Kansbilj. van dito.....	23¾	23¼	23$\frac{5}{16}$	Ditodito 1828 en 29, 5 „	105	105¼	105⅛
Amortis. Synd. 4½ pCt.	91½	92	91¾	Cert. d. 1831 en 33, 5 „	98¼	98¼	98¼
Handel-Maats. 4½ „	165	166½	165¼	Certifi. van dito.. 6 „	70¼	70¼	70¼
O. I Leening. 5 „	95¾	96	96⅛	OOSTENRIJK			
SPANJE							
L. bij Ardoin £ 85. 5 pCt.	22¾	22¼	22$\frac{5}{16}$	Metalliek....... 5 pCt	104	104½	104¼

, Getrouwd te Weidum, den 4 Januarij 1840:

O. E. HOUTSMA, *van Makkum*, en
F. H. LAURMAN.

, Mijne geliefde Echtgenoot W. B. SCHILLING, verloste heden van eene welgeschapene DOCHTER.

Heerenveen, den 29 December 1839. P. DE GOEJE.

, Heden avond verloste door Gods goedheid, van eene welgeschapene DOCHTER C. H. G. STUTTERHEIM, Echtgenoot van

[illegible], den 3 Januarij 1840. D. NOORDHOFF.

, Heden avond 6 ure verloste voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER MACHTELTJE LEMKE, geliefde Echtgenoot van

Rauwerd, den 4 Januarij 1840. H. R. IDZERDA.

, Het behaagde den almagtigen God, heden nacht circa twaalf ures door den dood van mijne zijde weg te nemen, mijn geliefde Echtgenoot JAN TJAARTS VAN ZANTEN, in den ouderdom van ruim 42 jaren, waarvan ik slechts zes en een half jaar met hem in eenen genoegelijken Echt mogt doorbrengen. Hoe zwaar mij dit verlies treft, zal ieder gevoelig hart ligt kunnen beseffen.

Leeuwarden, K. SLIJSINK,
den 27 December 1839. Wed. J. T. VAN ZANTEN.

BEETGUM, den 29 December 1839. Heden overleed, na eene langzame uitterende ongesteldheid, in den ouderdom van 35 jaren en ruim 2 maanden, SIEDS SJOERDS KOOPAL, achterlatende één Zoontje, te jong dit verlies te beseffen.

Blijmoedig en vol vertrouwen staarde hij op den overgang zijns levens, naar het heil hem verworven door J. C. onzen Heer.

, Heden overleed onze waarde Moeder en Behuwdmoeder FENNIGJEN KLASES STEL, Wed. JAN SIPKES LUXWOLDA, in den ouderdom van bijna 57 jaren.

Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Gorredijk, *Namens Broeders en Zusters*,
den 29 December 1839. S. J. LUXWOLDA.

LEEUWARDEN, den 30 December 1839. Heden overleed in den ouderdom van 79 jaren en 4 maanden, onze geliefde Vader en Behuwdvader, BAUKE DE BEER.

E. MEINDERSMA.
E. MEINDERSMA, geb. DE BEER.

Deze tot communicatie aan Familie en Bekenden.

, Heden overleed te Wartena, ten gevolge langdurige toevallen, mijn waarde en beminde eenige Broeder, de Heer JUSTUS WIEARDA HILLES FEENSTRA, in den ouderdom van 21 jaren.

Leeuwarden, den 31 December 1839. W. H. FEENSTRA.

, Heden middag ontsliep onze hartelijk geliefde Moeder, Vrouwe JOHANNA ARITIA ADRIANI, Weduwe van den Hoogleeraar J. BAART DE LA FAILLE, in den ouderdom van ruim 70 jaren; hare Kinderen de vertroostende herinnering nalatende aan een leven, geheel gewijd aan ware Godsvrucht, teedere Moederliefde en zorg, en kalme gelatenheid in den wil des Algoeden.

Groningen, *Uit aller naam*,
den 2 Januarij 1840. J. BAART DE LA FAILLE.

Derde BUITENGEWONE WINTERAVOND-VERGADERING van het Departement Leeuwarden der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, op Woensdag, den 8 Januarij 1840, 's avonds 6½ uur. — Sprekers: de Heeren F. C. DE GREUVE, Hoogleeraar te Groningen, en J. VAN LEEUWEN.

Namens Bestuurders van het Departement,
R. D. SMEDING, *Secretaris*.

PROGRAMMA

VAN EEN CONCERT, door Mevr. *DULCKEN*, *Pianiste van Hare Majesteit de Koningin van Engeland*, geadsisteerd door Mevr. *HAGENAAR*, op Donderdag den 9 Januarij 1840, in de Concertzaal van den Heer VAN DER WIELEN.

EERSTE DEEL.

No. 1. Ouverture.
— 2. Aria uit Norma, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
— 3. Fantasie van THALBERG (Russische Volksliederen), door Mevr. *Dulcken*
— 4. Romance, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
— 5. Variations Brillantes van KALKBRENNER, voor Piano, door Mevr. *Dulcken*.

TWEEDE DEEL.

— 6. Ouverture.
— 7. Duet uit Iessonda van SPOHR, gezongen door Mevr. *Hagenaar* en den Heer ***.
— 8. Notturno van DOEHLER, door Mevr. *Dulcken*.
— 9. Variatien, gezongen door Mevr. *Hagenaar*.
—10. Fantasie en Variatien van HERZ, voor Piano, door Mevr. *Dulcken*.

Aanvang om 7 uren.

Entrée: voor een' Heer *f* 2,00, voor eene Dame *f* 1,00.

De Piano, die door de Concertgeefster zal worden gebruikt, is uit de fabrijk van de Heeren ERARD, te *Londen*.

De Biljetten zijn te bekomen in het Logement de Doelen, en 's avonds aan de Concert Zaal.

---

6 Januarij 1840. Dit Concert, vroeger reeds aangekondigd, heeft wegens ziekte van Mevrouw DULCKEN, moeten worden uitgesteld. Ter wegneming van alle verdere onzekerheid daaromtrent, wil de Redactie van dit blad, daartoe uitgenoodigd zijnde, gaarne de verzekering geven, dat het Concert als nu op den boven bepaalden dag stellig voortgang zal hebben, daar de Piano reeds eergisteren en Mevrouw DULCKEN *heden* alhier ter stede is aangekomen.

De Redactie verwijst hare lezers overigens naar de in het nummer van den 31 December geplaatste aanprijzende aankondiging, welke zij door een talrijk publiek wenscht en vertrouwt te zien bevestigd.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEEUWARDEN, gedenken in het openbaar, aan den meestbiedenden te Verhuren, voor den tijd van *vier* jaren, ingaande den 12 Mei 1840 en eindigende den 12 Mei 1844, de WONING bij de Tuinsterpoortsbrug, gekwoteerd letter B, no. 94, met het WIPPEN DER BEIDE BRUGGEN aldaar, en het SLUITEN VAN DE BOOMEN bij nacht, met de daartoe staande WIP- EN SLUITGELDEN.

Die hieraan gading maakt, kome op Zaturdag den 11 Januarij 1840, des voormiddags ten elf ure, ten Raadhuize dezer Stad, alwaar de Conditien en Voorwaarden, van heden af, voor de belanghebbenden ter lezing liggen.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 31 December 1839. THIJS FEENSTRA.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

AANBESTEDING.

HET GRIETENIJBESTUUR VAN GAASTERLAND, gedenkt op Woensdag den 8 Januarij 1840, des morgens ten 11 ure, ten Raadhuize te Balk, aan den minstaannemende in het openbaar aan te besteden:

Het AFBREKEN en UITRUIMEN van de OUDE STEENEN PIJP, te Balk, en het daarvoor in plaats BOUWEN van eene NIEUWE VAL- of WIPBRUG, over het Vaarwater *de Luts*, met STEENEN WALMUREN en VLEUGELS, met bijlevering van alle benoodigde MATERIALEN.

Het Bestek en Condition liggen ter visie van gegadigden ter Secretarie van gemelde Grietenij.

BESTEDING.

Bij besloten briefjes zal worden besteed: De AFBRAAK en WEDER OPBOUW, met bijlevering van de bepaalde Materialen, van de SCHUUR op de Zathe Sjaardema State onder Franeker, bij *Remke Steensma* in gebruik.

Bestek en Teekening zullen van af den 7 Januarij op genoemde Zathe en in het Heeren Logement te Franeker ter inzage liggen, terwijl informatien te bekomen zijn bij den Opziener A. L. VAN DER MEIJ, te Berlikum. De briefjes verzegeld en franco in te leveren vóór of op den 28 Januarij 1840, ten Kantore van DIRK FONTEIN PIETERSZ., te Harlingen.

De Notaris J. A. SCHAAFF, te Stiens, zal, op bekomene regterlijke autorisatie, op Donderdag den 9 Januarij 1840, des namiddags 2 ure, bij de Wed. *Daam Gelder*, te Hijum, finaal verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE, no. 39, met BLEEKVELD, TUINGROND en verder aanbehooren, staande en gelegen te Hijum, bekend sectie A, nos. 325 en 326, door [illegible]

Mrs. J. J. WIERSMA, Notaris en H. HIDDINGA, Procureur, te Sneek, zullen, met het Ministerie van eerstgemelden, publiek bij strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen:

1. Eene schoone, bijzonder wel en aangenaam gelegene ZATHE en LANDEN, met derzelver uitmuntende HUIZINGE, SCHURE, HORNLEGER, HOVINGE en verdere PLANTAGIE, benevens eenen WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen aan den Haniadijk onder den dorpe Nijland, de Huizinge aldaar gequoteerd met no. 2, groot in het geheel naar naam en faam van ouds ruim 27 bunder, alle beste vruchtbare Greidlanden, waarvan plus minus 20½ bunder in eene kavel onmiddellijk achter- en het overige van ruim 6½ bunder, in een stuk over den Dijk, vóór de Huizinge gelegen is, alles vrij van Reed en Drift; belast met 36 Floreen, 1 Stuiver 12 Penningen Dijkschatting, met negen Gulden jaarlijksche eeuwige Rente aan de Kerk te Nijland, en in het Middel der Grondbelasting aangeslagen naar een belastbaar inkomen van p. m. *f* 1165, door *Klaas Watzes van der Weide cum uxore* als huurders in gebruik tot Sint Petri en den 12 Mei 1842, en alsdan vrij te aanvaarden; en zulks in twee perceelen als: 1°. de Huizinge en Schure met Hornleger en de daarachter gelegene Landen, en 2°. het stuk Greidland over den Dijk vóór de Huizinge; alles breeder bij Billetten omschreven.

Waarop tot *Strijkgeld* zal worden gesteld *een honderd vijftig Guldens.*

2. Eene voor korte jaren geheel vernieuwde HUIZINGE, met ERF cum annexis, staande en gelegen aan de Marktstraat binnen Sneek, gequoteerd met wijk 7, no. 63, Kadastersectie B, no. 1240, zeer geschikt tot uitoefening van eene Slagterij, daarin vroeger gedreven, thans bij *Hendrik Aukes Vlapper* en *Vrouw* als huurders wordende bewoond; den 12 Mei 1840 te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op DINGSDAGEN den 7 en 21 JANUARIJ 1840, bij de provisionele en finale toewijzing, telkens des namiddags ten twee ure, in het Logement *de Stad Munster*, te Sneek, en koopen op Conditien alsdan voor te lezen, welke inmiddels ten Kantoren van voornoemden Notaris en Procureur te vernemen zijn.

OPROEPING.

De bekende en onbekende Schuldeischers van de, onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van nu wijlen GERLOF LEENSMA, Uurwerkmaker, en deszelfs Huisvrouw AKKE SIJBRENS VAN DER LAAN, in der tijd Echtelieden te Sneek, worden bij deze, ter voldoening aan art. 1082 van het Burgerlijk Wetboek, opgeroepen, om te compareren op Zaturdag den 1 Februarij aanstaande, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den Societeithouder *Heslinga*, te Sneek; ten einde Rekening en Verantwoording van het gehouden beheer in gedachte Nalatenschappen op te nemen, en na te zien, en voor zoo verre toereikende, zonder oppositie, hunne schuldvorderingen te ontvangen, terwijl inmiddels 8 dagen te voren, inzage dier Rekening kan worden genomen, ten Kantore van den Notaris Mr. J. J. WIERSMA, te Sneek.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, op Dingsdag den 7 Januarij 1840, bij de toewijzing, des avonds ten 6 ure, ten huize van den Kastelein *Willem Jeltes Zult*, te IJlst, publiek bij verhooggeld, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Eene aangename, hechte en wel onderhoudene HUIZING, met ERVE, GROND en wijdere annexen, staande en gelegen aan de publieke Vaart, op het florissantste en beste gedeelte van de stad IJlst, geteekend wijk A, no. 8, waarin bevorens met veel succes eene Zeilmakerij is uitgeoefend, en daartoe, gelijk mede tot andere affaires, bij uitnemendheid geschikt.
2. Een dito hecht GEBOUW of PAKHUIS, met eene ACHTERKAMER, VOOR- en ACHTERERF, mede staande en gelegen naast het vorige perceel, binnen de stad IJlst, geteekend wijk A, nos. 6 en 7.

Beide perceelen, met uitzondering der Achterkamer van het 2de perceel, bij *Uiltje Pieters van der Veer* en *Vrouw*, als eigenaren bewoond en in gebruik en den 12 Mei 1840 te aanvaarden.

Verkoop te Oppenhuizen.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, den 14 en 28 Januarij a. s., telkens in de Concertzaal aldaar, publiek veilen:

½ GEDEELTEN eener hechte en welbeklante HUIZINGE en KUIPERIJ c. a., te Oppenhuizen, bij *Steven H. Gerlofs* bewoond en gebruikt, waarvan op gemakkelijke Voorwaarden wordt gehuurd.

12 Mei 1840 te aanvaarden, en bij overeenkomst vroeger.

De Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal publiek, wat het eerste perceel aangaat op geregtelijke authorisatie, den 22 Januarij en 5 Februarij 1840, telkens des avonds ten 7 ure, in het Logement de Stad Munster aldaar, presenteren te verkoopen:

1. Eene hechte KATOENDRUKKERIJ en LINNENVERWERIJ, met ruime WONINGEN, grooten TURFSCHUUR, uitgestrekt ERF, alsmede vruchtbaren TUIN, staande en gelegen aan de Trekvaart op Leeuwarden, nabij de stad Sneek, benevens alles wat tot deze Fabrijk behoort, bestaande hoofdzakelijk in: 6 uitmuntende Blaauwkuipen, 2 Ketels, 1 puik beste Klander, eene menigte Drukvormen, en vele andere Goederen; breeder bij Billetten te specificeren, zoodanig een en ander thans gedreven en gebruikt wordt door de Firma *Schröder & Veltman. — In eens te veilen.*
2. Eene beklante en wel onderhoudene HUIZINGE c. a., genaamd *het Harlinger, Franeker en Jorwerder Veerhuis*, staande op den hoek der Pol te Sneek, uitmuntend geschikt tot het houden van Logement, en alzoodanig gebruikt door de eigenaren *J. Bloemen c. ux.*
3. Eene hechte WOONHUIZINGE, met ERF en BLEEK c. a., staande buiten het Hoogend te Sneek, bewoond door *J. S. van der Stel.*

De aanvaarding zal kunnen geschieden den 12 Mei 1840.

Verkooping van eene Zathe en Landen.

De Notaris O. B. OEBERIUS, te Sint Anna Parochie, zal, publiek bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met sterke HUIZINGE, gekw. no. 62, SCHUUR, HORNLEGER, HOVINGE, BOOMEN, PLANTAGIE en aanbehooren, groot volgens Kadaster sectie A, no. 308, 309, 310, 311, 321 en sectie B, no. 461 tot en met 477, in het geheel 43 bunder 69 roede 70 el, beste Bouw- en Greidlanden; waarvan de Huizinge c. a. en de perceelen van sectie A, aan en bij elkander op het Oud Bildt, en de perceelen sectie B, welke eene geheele Cavel uitmaken, op het Nieuw Bildt nevens die van sectie A, onder Sint Jacobi Parochie gelegen zijn; geheel vrij van Reed en Drift, Voet of Gangpaden; bij de mede eigenaren der Erven *Wop Jacobs Kuiken* in gebruik; vrij te aanvaarden Sint Petri en den 12 Mei 1840, uitgezonderd de met Costuum-Vrucht toegezaaide Bouwlanden, welke na het rispen der Vrucht in 1840 te aanvaarden zijn.

TOT STRIJKGELD WORDT GESTELD *f* 200.

Alsmede: Eene HUIZINGE, gekw. no. 92, bestaande in ééne Kamer en Achterhuis, staande aan den Ouden Bildtdijk onder Sint Jacobi Parochie, bij *Tjomme Jans Aartsma* bewoond, en den 12 Mei 1840 te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op Zaturdag den 18 Januarij 1840, des namiddags *precies* ten drie ure, in de Herberg van *Sije Antonides*, te Sint Jacobi Parochie; inmiddels zijn de Conditien te vernemen en Billetten te bekomen bij den Notaris.

VOORLOOPIG BERIGT.

De Erfgenamen van JAN HENDRIKS DE WITH, overleden te Oudebildtzijl, onder Vrouwen Parochie, zijn voornemens, zoo daartoe autorisatie wordt verkregen, op nader te bepalen tijd, aldaar in het openbaar te verkoopen:

1. Een net en sterk HUIS, geteekend no. 150, waarin met het beste succes eene Broodbakkerij wordt uitgeoefend, voorzien van ruim Bakhuis met de voornaamste Gereedschappen, Winkel, Voor- en Achterkamers, Graanzolder, Kelder, Regenwatersbak, Pompen, Schuur, Loods en verdere commoditeiten; voorts met BLEEKVELD, TUIN en grooten HOF, te zamen staande en gelegen op de Koningsstreek te Oudebildtzijl.
2. Een sterk en goed onderhouden HUIS, geteekend no. 151, bestaande in Voorhuis, Voor- en Middenkamers, Kelder, Portaal met Regenwatersbak, Stalling voor 4 Koeijen en ruimen Zolder; vervolgens een groot Vertrek geschikt tot Timmerwinkel of andere affaire met eene Pomp, eene nette Achterkamer, Waschhok, Schuurtje en verdere gerijfelijkheden; voorts GROND, ERF en BLEEKVELD, te zamen staande en gelegen als naast het vorige perceel.

Alles op 12 Mei 1840 vrij te aanvaarden, tot welken tijd de Bakkerij wordt aangehouden. — Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Notaris E. P. BRUNGER, te Vrouwen Parochie.

Er wordt te koop gepresenteerd om dadelijk te aanvaarden: Eene WOLKAMMERIJ en WINKEL; Thee, Koffij, Kousen, Sajetten enz. op tauxatie over te nemen, en het HUIS met alle gerijfelijkheden te huur, bij J. G. T. BRUG, te Franeker.

Boelgoed van Ipen Boomen.

De Notaris J. B. SCHULTZE, te *Dronrijp*, zal op *Maandag* den 13 *Januarij* 1840, *voormiddags elf ure*, bij de *Pastorie* aldaar, bij *boelgoed* presenteren te verkoopen:

20 *Zware Ipen op stam staande Boomen*, aan het Water bij gemelde Pastorie, zijnde zeer geschikt voor *Wagenmakers* en *Timmerlieden*.

BIJ BESLOTEN BRIEFJES TE HUUR, voor vijf jaren, van Petri en Mei 1840—1845: Eene ZATHE en LANDEN, aan den Hoogen Dijk onder Weidum, groot naar naam en faam 34 bunder 54 roede, alles Greidland, thans bij de Weduwe *Terpstra* in huur. Condition te vernemen bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden, alwaar de briefjes vóór of op den 24 Januarij e. k. moeten ingeleverd zijn.

Er wordt ter verhuring aangeboden, om op 12 Mei e. k. te aanvaarden, Eene fatsoenlijke BOVENWONING, met drie Kamers, Keuken, Zolders, vrijen Opgang enz. Nader onderrigt bij de Weduwe IJ. D. KOOPMANS, op den hoek van de Tuinen, letter A, no. 191, te Leeuwarden.

UIT DE HAND TE KOOP: Eene fraaije rondbak ARRESLEE, voorzien van Kussen, Dekkleed enz. Te zien en te bevragen aan de Werkplaats van P. J. VAN DER HELM ROMEIN, Rijtuigschilder, Huisverwer enz. te Leeuwarden.

Oproeping van Crediteuren.

De Ondergeteekende Curator in het faillissement van HILLEBRAND JANS BRANDSMA, Grofsmid te Surhuizum, roept bij deze op, de Schuldeischers van den gefailleerde tot het bijwonen eener bijeenkomst tegen Vrijdag den 10 Januarij 1840, ten elf ure vóór den middag, aan het Locaal der Arrondissements Regtbank te Leeuwarden, ten einde tot de verificatie der schuldvorderingen in dat faillissement over te gaan.

De Curator voornoemd,
M. DE VRIES.

FRIESCHE MAATSCHAPPIJ
tot onderlinge Verzekering van Schepen,
GEVESTIGD TE *HEERENVEEN.*

De Deelhebbers van voormelde Maatschappij worden opgeroepen tot bijwoning van de jaarlijksche Algemeene Vergadering, op Vrijdag den 10 Januarij 1840, 's voormiddags ten elf ure, in het Logement *het Posthuis* te Heerenveen.

Een ieder die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan den Boedel van wijlen JACOB BIJLSMA THOMASZOON, Entreposeur enz. te Harlingen, aanvaard onder het voorregt van Boedelbeschrijving, wordt verzocht daarvan ten spoedigsten aangifte of betaling te doen ten Kantore van den Notaris GOSLINGS, te Harlingen.

HENGSTEBIER

Zal gehouden worden ten huize van W. W. HOGERHUIS, Hengstehouder te Marssum, op Woensdag den 15 Januarij 1840, des namiddags ten één ure; zullende alsdan tevens worden gevaceerd tot de ontvangst van het verschuldigde Dekgeld.

Bij de VERLOTING der GOUD- en ZILVERWERKEN, ten overstaan van den Notaris P. E. SCHOTANUS, te Hindeloopen, op den 31 December 1839, gehouden, zijn de Prijzen gevallen op onderstaande Nummers, namelijk:

No. 2 een zilveren Theeschupje, — 7 een dito Handbeugel; — 41 een dito Tabaksdoos; — 62 zes dito Lepels; — 87 een dito Roomlepel; — 96 een dito Knipje; — 99 een paar dito Zuurvorkjes; — 111 een paar gouden Oorbellen; 116 een zilveren Reukdoosje; — 129 een dito dito; — 149 een gouden Oorijzer met smallen beugel; — 165 een paar zilveren Mostaardlepeltjes; — 166 een dito Cigarenpijpje; — 174 een paar gouden Oorringen; — 179 een zilveren Knipje; — 182 een dito Roomlepeltje; — 189 een gouden Slot; — 203 een Bijbel met gouden sluitinge; — 218 een zilveren Breidhaak met Koker; — 220 een dito Knipje; — 237 een dito Theeschupje; — 242 een dito Reukdoosje; 252 ½ dozijn Theelepeltjes; — 287 ½ dozijn dito Vorken; — 290 een dito Cigarenpijpje; — 300 een gouden Ring; — 308 een dito Doekspeld; — 309 een dito Slot met Bloedkoralen; — 316 een zilveren Theeschupje; — 355 een gouden Oorijzer met breeden beugel; — 366 een gouden Horologie; — 374 een zilveren Knipje; — 377 een gouden Doekspeld; — 383 een zilveren Cigarenpijpje; — 398 een dito Schaar met Schede; — 431 een dito Roomlepel; — 469 een Schaar met Schede; — 491 een gouden Ring; — 503 een Slot met witte koralen; — 504 een zilveren Knipje; — 513 een dito Reukdoosje; — 516 een dito Theeschupje; — 525 een gouden Slot; — 532 een dito Ring; — 543 een zilveren Naaldenkoker; — 586 een dito Theeschupje; — 599 een streng Gitten in goud; — 644 een zilveren Breidschede met Koker; — 646 een dito Pijpendop; — 649 een dito Naaldenkoker; — 671 een dito Roomlepel; — 673 een paar gouden Oorringen; — 687 een paar dito Oorbellen; — 704 een dito Doekspeld; 714 een zilveren Horologie; — 733 een Slot met echte Gitten; — 735 een zilveren Pijpendop; — 772 een gouden Doekspeld; — 830 een zilveren Knipmes; — 847 een gouden Ring; — 870 een zilveren Horologie; — 884 een gouden Doekspeld; — 893 een paar gouden Oorbellen; — 912 een gouden Doekspeld; — 923 een Reukdoosje; — 940 een Cigarenpijpje; — 962 een paar gouden Oorbellen; — 967 een Slot met koralen; — 974 een paar dito Oorbellen; — 987 een dito Ring; — 1007 een zilveren Reukdoosje; — 1056 een paar Oorbellen; — 1060 een paar Dito; — 1091 een zilveren Theeschupje; — 1094 een dito Knipje; — 1106 een Slot met witte koralen; — 1113 een zilveren Knipmesje; — 1127 een gouden Ring; — 1160 ½ dozijn Zuikerlepeltjes, en 1183 een paar Zoutschupjes.

Dezelve kunnen door of namens de Houders van bovenstaande Nummers, tegen overgave daarvan, kosteloos bij de Ondernemers of hunne Debitanten worden afgehaald.

)o( )o( )o(Men verlangt tegen den 12 Mei 1840, in eene der Steden van deze Provincie, als DIENSTKNECHT, een ongehuwd persoon van de Protestantsche Godsdienst, tusschen 25 en 30 jaren oud, bekend met het verrigten van Huiswerk, goed kunnende rijden en met Paarden omgaan.

Onder overlegging van bewijzen van goed gedrag zich vóór den 15 Februarij 1840 te adresseren aan S. P. BAKKER, in het Grietenijhuis van Wonseradeel, te Bolsward.

)o( )o( )o(Een bekwaam TUINMAN, bij voorkeur tevens het Boomkweeken kundig, gehuwd of ongehuwd, van goede getuigschriften voorzien, kan met den 12 Mei 1840 geplaatst worden op een Dorp in de Wouden.

Adres in persoon of met gefrankeerde brieven onder letter P, bij den Boekhandelaar F. HESSEL, te Heerenveen.

)o( )o( )o(Een ongehuwde SMIDSKNECHT, redelijk goed kunnende werken, kan van stonden aan werk bekomen bij J. K. BENEKEN, Mr. Smid op Oldegalileën te Leeuwarden.

Bij G. T. N. SURINGAR, Boekverkooper te Leeuwarden, is van de pers gekomen:

DE PROVINCIALE KANTOORALMANAK VAN VRIESLAND *voor het schrikkeljaar* 1840, houdende aanwijzing der verschillende autoriteiten, Besturen en Administratien, zoo gewestelijke als plaatselijke, alsmede opgave van de aankomst en het vertrek der Posten, Trek-, Veer- en Beurtschepen, Diligences, Stoomboot, enz., enz., en voorzien van een Alfabetisch Register.

Bij denzelfden is mede gedrukt en verkrijgbaar: De gewone PLAK-ALMANAK, en de van ouds gerenommeerde VRIESCHE ALMANAK MET ROODE LETTERS.

UIT HET GEDENKBOEK VAN EEN DORPS-PREDIKANT, LEVENSERVARINGEN, AANTEEKENINGEN. Inhoud: De Aanvaarding van het Predikambt. De Krankzinnige. De Jood. De Wanhopige. De Dweepster. De Verleider. De Mensch in strijd met zich zelven.

Bovenstaand Werk, is bij den Boekhandelaar H. V. HUISINGH, te Winschoten, uitgegeven, en bij Heeren Confraters mede verkrijgbaar gesteld; gr. 8vo. Prijs 3 Gulden.

Verloting van Goud- en Zilverwerken
TE *BOLSWARD.*

In deze Loterij, welke eerstdaags zal plaats hebben, (zullende de juiste dag nader in deze Courant worden bekend gemaakt), zijn 80 Prijzen, zoo als in vorige advertentien zijn opgenoemd. De LOTEN zijn alsnog te bekomen bij den Ondergeteekende en deszelfs Correspondenten.

H. EERDMANS.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.